

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
ІМЕНІ ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»**

**МЕНЕДЖМЕНТ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ:
ОРГАНІЗАЦІЯ, ВИКОНАННЯ ТА ЗАХИСТ
МАГІСТЕРСЬКОЇ ДИСЕРТАЦІЇ**

*Рекомендовано Методичною радою КПІ ім. Ігоря Сікорського
як навчальний посібник для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої
освіти за освітньою програмою «Менеджмент міжнародного бізнесу»
спеціальності 073 «Менеджмент»*

Київ
КПІ ім. Ігоря Сікорського
2022

Менеджмент міжнародного бізнесу: організація, виконання та захист магістерської дисертації [Електронний ресурс]: навч. посіб. для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, спеціальності 073 «Менеджмент», освітньо-професійної програми «Менеджмент міжнародного бізнесу» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: В.В. Дергачова, А. Р. Дунська, В.Я. Голюк, К.О. Кузнєцова, КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 65 с. (3,13 д.а.)

*Гриф надано Методичною радою КПІ ім. Ігоря Сікорського
(протокол № 6 від 24.06.2022 р.)
за поданням Вченої ради факультету менеджменту та маркетингу
(протокол № 10 від 30.05.2022 р.)*

Електронне мережне навчальне видання

МЕНЕДЖМЕНТ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ: ОРГАНІЗАЦІЯ, ВИКОНАННЯ ТА ЗАХИСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ ДИСЕРТАЦІЇ

Укладачі: *Дергачова Вікторія Вікторівна*, д-р. екон. наук, проф.
Дунська Алла Рашидівна, д-р. екон. наук, проф.
Голюк Вікторія Ярославівна, канд. екон. наук., доц.
Кузнєцова Катерина Олександрівна, канд. екон. наук., доц.

Відповідальний редактор: *Кравченко М.О.*, д-р екон. наук, проф.

Рецензенти: *Бояринова К.О.*, д-р. екон. наук, проф., зав. кафедри економічної кібернетики КПІ ім. Ігоря Сікорського
Тульчинська С.О., д-р. екон. наук, завідувач кафедри економіки і підприємництва КПІ ім. Ігоря Сікорського

Посібник містить загальні положення організації, виконання та захисту магістерської дисертації другого (магістерського) рівня вищої освіти, розкриває їх тематику, зміст, структуру та вимоги до оформлення. Навчальне видання призначене для студентів, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Менеджмент міжнародного бізнесу» спеціальності 073 «Менеджмент» КПІ ім. Ігоря Сікорського.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ, ВИКОНАННЯ ТА ЗАХИСТУ МАГІСТЕРСЬКОЇ ДИСЕРТАЦІЇ.....	7
1.1 Загальні положення.....	7
1.2 Організація та виконання магістерської дисертації.....	11
1.3 Процедура захисту магістерської дисертації.....	17
1.4 Критерії оцінювання магістерської дисертації.....	21
2 ТЕМАТИКА ТА СТРУКТУРА МАГІСТЕРСЬКОЇ ДИСЕРТАЦІЇ ЗА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ «МЕНЕДЖМЕНТ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ».....	28
2.1 Тематика магістерської дисертації.....	28
2.2 Структура магістерської дисертації.....	33
3 ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ ДИСЕРТАЦІЇ.....	43
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	51
ДОДАТКИ.....	53

ВСТУП

Згідно Положення про екзаменаційну комісію та атестацію здобувачів вищої освіти в КПІ ім. Ігоря Сікорського (затверджену та уведену в дію наказом від 01.10.2020 р. №7/178, зі змінами, внесеними наказами від 19.04.2021 р. №НУ/71/2021, від 03.05.2022 р. № НОН/130/2022), магістерська дисертація (МД) – це вид кваліфікаційної роботи здобувача ступеня магістра, призначений для об'єктивного контролю ступеня сформованості компетентностей дослідницького та інноваційного характеру для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та розв'язування проблем у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності [7].

Магістерська дисертація за освітньо-професійною програмою (ОПП) має бути спрямована на практичне вирішення наукових проблем та професійних завдань певної галузі діяльності [7]. Тому метою магістерської дисертації за освітньо-професійною програмою «Менеджмент міжнародного бізнесу» є теоретичне обґрунтування та розроблення практичних рекомендацій щодо вирішення управлінських завдань у межах спеціальності 073 Менеджмент.

Виконання магістерської дисертації як метод оцінювання рівня якості підготовки магістра, має забезпечити формування таких загальних та спеціальних компетентностей та надасть наступні програмні результати навчання згідно ОПП «Менеджмент міжнародного бізнесу», а саме [1]:

- ЗК 1 – здатність до проведення досліджень на відповідному рівні;
- ЗК 3 – навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;
- ЗК 5 – здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);
- ЗК 6 – здатність генерувати нові ідеї (креативність);
- ЗК 7 – здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- СК 1 – здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів;
- СК 2 – здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани;

- СК 4 – здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації;
- СК 7 – здатність розробляти проекти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість;
- СК 9 – здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію;
- СК 10 – здатність до управління організацією та її розвитком;
- СК 11 – здатність аналізувати можливості розвитку міжнародного бізнесу з урахуванням глобальних трендів, на основі розуміння інноваційної природи зростання економічних систем та характеру кризових явищ та циклічних процесів на світових ринках;
- СК 12 – здатність формувати стратегії міжнародної діяльності підприємств на засадах експортоорієнтованого розвитку із врахуванням потенціалу цифрових трансформацій у світовій економіці;
- СК 13 – здатність організовувати, планувати зовнішньоекономічну діяльність підприємств з урахуванням сучасних трендів світової економіки та з використанням перспективних бізнес-моделей;
- СК 14 – здатність знаходити та оцінювати нові ринкові можливості розвитку організації, перспективні напрями розвитку різних форм міжнародного бізнесу, обґрунтовувати механізми трансформації систем управління на основі інтеграційних управлінських рішень;
- СК 15 – здатність розробляти, економічно обґрунтовувати і впроваджувати в практику діяльності організації проектні рішення з метою забезпечення ефективності використання різних видів ресурсів, підвищення прибутковості та формування передумов розвитку потенціалу міжнародної діяльності;
- ПРН 1 – критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах;
- ПРН 2 – ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення;
- ПРН 3 – проектувати ефективні системи управління організаціями;
- ПРН 4 – обґрунтовувати та управляти проектами, генерувати підприємницькі ідеї;

– ПРН 5 – планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах;

– ПРН 6 – мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність;

– ПРН 8 – застосовувати спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи для вирішення задач управління організацією;

– ПРН 11 – забезпечувати особистий професійний розвиток та планування власного часу;

– ПРН 13 – вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу);

– ПРН 14 – визначати і розробляти оптимальні форми організації зовнішньоекономічної та міжнародної діяльності підприємств з урахуванням особливостей здійснення міжнародної діяльності, впливу цифрових трансформацій на здійснення міжнародної діяльності;

– ПРН 15 – вміти виявляти закономірності, умови та фактори національного та міжнародного характеру, що обумовлюють формування ефективних планів та проектів розвитку міжнародного бізнесу;

– ПРН 16 – ідентифікувати та аналізувати можливий вплив сучасних трендів світової економіки на функціонування суб'єктів міжнародного бізнесу, зокрема транснаціональних корпорацій, розуміти особливості розвитку світової економіки та прогнозувати його напрями.

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ, ВИКОНАННЯ ТА ЗАХИСТУ МАГІСТЕРСЬКОЇ ДИСЕРТАЦІЇ

1.1 Загальні положення

Виконання магістерської дисертації є заключним етапом магістерської підготовки за ОПП «Менеджмент міжнародного бізнесу», а її зміст та рівень захисту враховуються як один з основних критеріїв при оцінюванні якості реалізації відповідної освітньо-професійної програми підготовки.

Магістерська дисертація на здобуття освітнього ступеня магістра за ОПП «Менеджмент міжнародного бізнесу» є прикладним дослідженням та виконується на матеріалах підприємств, які є базою цього дослідження.

Відповідно до положень нормативних документів, можна виокремити такі етапи виконання магістерської дисертації [1-7]:

1. *Етап підготовки* (тривалість – 2 місяці), що включає: вибір теми МД та узгодження її з науковим керівником, складання орієнтовного плану дослідження, пошук літературних джерел за обраною тематикою дослідження, отримання індивідуального завдання від наукового керівника щодо питань, які мають бути вирішені під час написання МД;

2. *Основний етап* (тривалість – 12 місяців), що включає: пошукове дослідження здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти, написання теоретичного, аналітичного та рекомендаційного розділів МД, проходження практики на підприємстві – базі дослідження, написання та публікація статей та тез доповідей у матеріалах конференцій за отриманими результатами, узгодження з науковим керівником всіх питань по проведеному дослідженню. На цьому етапі кваліфікаційна робота має бути повністю виконаною, перевіреною керівником;

3. *Заключний етап* (тривалість – 2 місяці), що включає: оформлення повного тексту МД згідно вимог, отримання відгуку наукового керівника, проходження рецензування з отриманням рецензії, перевірка МД на плагіат, отримання допуску до захисту кваліфікаційної роботи, підготовка презентації для публічного виступу перед екзаменаційною комісією (ЕК).

Згідно Положення про екзаменаційну комісію та атестацію здобувачів вищої освіти в КПШ ім. Ігоря Сікорського [7] визначені наступні права та

обов'язки учасників виконання магістерської дисертації та її підготовки до захисту.

Обов'язки наукового керівника магістерської дисертації:

- формулювання теми кваліфікаційної роботи, подання її до узгодження та затвердження на засіданні кафедри;
- підготовка та видача здобувачу індивідуального завдання на кваліфікаційну роботу;
- надання рекомендацій здобувачу щодо пошуку літературних джерел за обраною темою кваліфікаційної роботи;
- контроль за виконанням календарного плану написання кваліфікаційної роботи та звітування за проміжними результатами на засіданні кафедри для своєчасного виявлення порушень, що можуть призвести до недотримання встановлених термінів виконання кваліфікаційної роботи та її публічного захисту перед ЕК;
- систематичне керівництво виконання здобувачем кваліфікаційної роботи і відповідальність за наявність помилок системного характеру, надання рекомендацій щодо усунення таких помилок, а у разі невиконання здобувачем рекомендацій – відображення поточного стану у відгуку;
- проведення систематичних консультацій та перевірку виконаної роботи;
- надання в електронному вигляді повного тексту кваліфікаційної роботи здобувача відповідальній особі на кафедрі за перевірку робіт на плагіат та отримує від нього звіт подібності;
- експертне оцінювання роботи на основі звіту подібності, надання висновку про оригінальність роботи у своєму відгуку;
- підготовка відгуку наукового керівника з характеристикою діяльності здобувача протягом всього строку виконання кваліфікаційної роботи і відповідальність за його об'єктивність;
- надання рекомендацій здобувачу щодо підготовки до публічного захисту;
- присутність на засіданні ЕК під час захисту кваліфікаційних робіт, наукове керівництво яких він здійснював.

Обов'язки рецензента магістерської дисертації:

- рецензування завершеної кваліфікаційної роботи здобувача, підписаної науковим керівником та завідувачем відповідної кафедри;
- ознайомлення зі змістом кваліфікаційної роботи, доцільністю проведеного дослідження, обґрунтованості прийнятих рішень, коректності проведених

розрахунків, практичної значущості, дотримання вимог щодо оформлення роботи тощо;

- проведення індивідуальної співбесіди зі здобувачем у разі необхідності отримання деяких пояснень щодо виконаного дослідження;

- підготовка та своєчасне надання письмової рецензії з підписом на стандартному бланку до встановленої у календарному плані дати.

Обов'язки здобувача вищої освіти у виконанні кваліфікаційної роботи:

- своєчасне звернення до наукового керівника щодо обрання теми кваліфікаційної роботи для її затвердження, отримання попереднього індивідуального завдання та рекомендацій щодо підбору літературних джерел;

- систематичне інформування наукового керівника (не менше одного разу на два тижні) щодо виконання кваліфікаційної роботи відповідно до календарного плану, надання на вимогу необхідних матеріалів та результатів дослідження для перевірки;

- дотримання календарного плану, виконання індивідуального завдання на кваліфікаційну роботу та адекватна реакція на рекомендації наукового керівника щодо виконання роботи;

- відповідальність за правильність прийнятих рішень, обґрунтувань, розрахунків, якість оформлення текстового та графічного матеріалу, їх відповідність вимогам, існуючим нормативним документам та освітній програмі;

- проведення апробації власних напрацювань щодо тематики дослідження під час проходження практики, ознайомлення з практичною реалізацією розроблених рекомендацій в межах індивідуального завдання на кваліфікаційну роботу;

- подання у встановлений термін кваліфікаційної роботи для її перевірки науковим керівником, усунення його зауважень та отримання його відгуку;

- підготовка та проходження попереднього захисту кваліфікаційної роботи на науково-методичному семінарі, організованому кафедрою, де виконувалася робота;

- подання у встановлений термін оформленої відповідно до встановлених вимог кваліфікаційної роботи в електронному вигляді для її перевірки на плагіат та відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності;

- подання у встановлений термін кваліфікаційної роботи для її рецензування, отримання зауважень та рекомендацій щодо проведеного дослідження та рецензії;

- особисте подання кваліфікаційної роботи на кафедру у встановлений термін для отримання допуску до захисту;
- ознайомлення зі змістом відгуку наукового керівника і рецензії рецензента та підготовка у разі необхідності аргументованих відповідей на вказані зауваження під час публічного захисту кваліфікаційної роботи;
- надання на кафедру роздрукованої та допущеної до захисту кваліфікаційної роботи з письмовим відгуком наукового керівника і письмовою рецензією з відповідними підписами;
- підготовка всіх необхідних матеріалів для публічного захисту кваліфікаційної роботи перед ЕК за встановленим графіком;
- своєчасне прибуття на захист кваліфікаційної роботи (або попередження завідувача випускової кафедри та голову ЕК про неможливість присутності на захисті із зазначенням поважних причин цього та наступним наданням документів, які їх засвідчують. У разі відсутності таких документів, ЕК може прийняти рішення про неатестацію здобувача, як такого, що не з'явився на захист кваліфікаційної роботи без поважних причин з подальшим відрахуванням з університету).

Права здобувача вищої освіти:

- вибір теми кваліфікаційної роботи із запропонованих випусковою кафедрою або пропозиція до розгляду власної теми із обґрунтуванням її актуальності та можливості виконання дослідження;
- ініціація зміни теми кваліфікаційної роботи або зміни наукового керівника за поданням відповідної заяви на ім'я завідувача випускової кафедри із вказанням поважних причин, але не пізніше одного тижня з початку виконання робіт (за графіком навчального процесу);
- отримання консультацій наукового керівника;
- вибір варіанти вирішення поставлених в індивідуальному завданні на кваліфікаційну роботу завдань із відповідною аргументацією та обґрунтуванням доцільності використання;
- рекомендації щодо покращення результатів дослідження від наукового керівника та членів ЕК при попередньому захисті кваліфікаційної роботи;
- звернення до голови ЕК, керівництва факультету, університету чи МОН зі скаргою або апеляцією щодо порушення його прав під час виконання кваліфікаційної роботи. Оцінка, яка за результатами захисту кваліфікаційної роботи виставлена ЕК, оскарженню не підлягає.

Забороняється вносити будь-які зміни або виправлення в кваліфікаційну роботу після отримання відгуку наукового керівника та допущення роботи до захисту – підписання завідувачем кафедри кваліфікаційної роботи. До захисту кваліфікаційних робіт допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали свій індивідуальний навчальний план, а саме: отримали позитивні оцінки за всі екзамени, заліки, курсові роботи та практику [7].

Кваліфікаційна робота другого (магістерського) рівня вищої освіти має бути публічно захищеною на відкритому засіданні ЕК.

1.2 Організація та виконання магістерської дисертації

Для урегулювання процесу виконання магістерської дисертації розробляється календарний план, який узгоджується з науковим керівником. У разі виявлення порушень, що можуть призвести до недотримання встановлених термінів виконання кваліфікаційної роботи та її публічного захисту перед ЕК, науковий керівник інформує завідувача кафедри для розгляду на засіданні кафедри та можливе прийняття рішення про недопуск здобувача до захисту [7]. Орієнтовний календарний план виконання магістерської дисертації наведено в табл. 1.1.

Етап 1, 2. Обговорення концепції магістерської дисертації з науковим керівником, вибір та затвердження теми. Концепція магістерської дисертації обирається здобувачем відповідно до інтересів його наукових досліджень, потенціальної бази написання кваліфікаційної роботи, обговорюється із науковим керівником та втілюється у формулювання теми. Теми магістерських дисертацій ОПП «Менеджмент міжнародного бізнесу» формуються відповідно до спеціальності 073 «Менеджмент», ОПП «Менеджмент міжнародного бізнесу», актуальних трендів світової економіки, сучасних вимог вітчизняних підприємств та перспективних напрямів їх розвитку у міжнародній діяльності. Теми дипломних робіт обираються студентом самостійно та узгоджується з науковим керівником з рекомендованого кафедрою переліку. Формування теми магістерської дисертації здійснюється протягом одного місяця після призначення здобувачеві наукового керівника. Фіксація вибору теми магістерської дисертації здійснюється за заявою здобувача у довільній формі на ім'я завідувача випускової кафедри з підписом здобувача та згодою наукового керівника роботи [7]. Приблизна форма заяви наведена у Додатку А.

Таблиця 1.1 – Орієнтовний календарний план виконання магістерської дисертації

№	Етапи	Періоди
1 РІК НАВЧАННЯ		
1.	Обговорення концепції магістерської дисертації з науковим керівником	жовтень
2.	Вибір теми магістерської дисертації	листопад
3.	Складання та узгодження плану магістерської дисертації	листопад
4.	Формування завдання на магістерську дисертацію	листопад
5.	Добір та опрацювання літературних джерел	грудень
6.	Надання на перевірку 1-го розділу	квітень
8.	Надання на перевірку 2-го розділу	червень
9.	Підготовка та подання до друку першої публікації за напрямом роботи	червень
2 РІК НАВЧАННЯ		
10.	Проходження практики на підприємстві, що є базою дослідження, систематизація отриманих матеріалів	вересень-жовтень
11.	Надання на перевірку 3-го розділу	жовтень
12.	Проведення науково-практичного семінару за підсумками практики	жовтень
13.	Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень	листопад
14.	Підготовка та подання до друку другої публікації за напрямом роботи	листопад
15.	Проведення попереднього захисту магістерської дисертації	листопад
16.	Перевірка готовності роботи та її відповідності вимогам щодо оформлення та змісту	грудень
17.	Перевірка роботи на плагіат	грудень
18.	Здача роботи і супроводжуючих документів на кафедру	грудень
19.	Рецензування роботи, підготовка супровідних документів	грудень
20.	Захист магістерської дисертації	грудень

Назва теми магістерської дисертації має відображати мету та об'єкт дослідження, бути лаконічною. Орієнтовний перелік тем магістерських дисертацій ОПП «Менеджмент міжнародного бізнесу» подано в наступному розділі цього навчально-методичного посібника.

Тема магістерської дисертації має бути ідентичною в Наказі про затвердження тем магістерських дисертацій та призначення науковим керівників, індивідуальному завданні на магістерську дисертацію, титульних

аркушах, відгуку наукового керівника, рецензії рецензента, документах ЕК та в додатку до диплома.

Етап 3, 4. Складання та узгодження плану магістерської дисертації, формування завдання. Після затвердження теми МД з науковим керівником формується її зміст та видається завдання до кваліфікаційної роботи, що включає мету, об'єкт та предмет дослідження, розгорнутий зміст (план), а також календарний план виконання роботи. Завдання на магістерську дисертацію затверджується науковим керівником та завідувачем випускової кафедри.

Згідно затвердженого завдання на магістерську дисертацію, далі здійснюється безпосереднє проведення дослідження за складеним планом та виконання здобувачем магістерської дисертації згідно графіку, затвердженого на засіданні кафедри менеджменту підприємств та розміщеного на її сайті.

Здобувач зобов'язаний регулярно (не менше одного разу на два тижні) інформувати свого наукового керівника про стан виконання дослідження та отримані проміжні результати. Невчасне виконання структурних частин магістерської дисертації може спричинити недопуск здобувача до захисту кваліфікаційної за поданням наукового керівником на розгляд кафедри.

Етап 5, 6, 8, 11. Виконання магістерської дисертації. Робота над дослідженням починається із аналізу літературних джерел та сучасних публікацій вітчизняних та зарубіжних вчених за обраною темою дослідження. Розділи магістерської дисертації виконуються здобувачем самостійно на основі узагальнення та систематизації теоретико-методичних засад, аналізу даних фінансової, управлінської звітності та інших матеріалів підприємств, отриманих під час проходження практики, результатів власних досліджень втілених у практичні рекомендації щодо виокремленої проблематики. Відповідно до наданого кафедрою менеджменту підприємств календарного плану виконання магістерської дисертації здобувач повинен систематично звітувати про хід виконання та отримані результати своєму науковому керівнику за результатами виконання кожної структурної частини. У свою чергу, науковий керівник має надавати консультації, необхідні пояснення, рекомендації та направляти вектор дослідження здобувача для досягнення поставленої мети.

Етап 7, 9, 14. Публікація результатів дослідження. Здобувач ступеня магістра за ОПП «Менеджмент міжнародного бізнесу», проводячи своє наукове дослідження, має опублікувати отримані результати до захисту магістерської дисертації. Для цього календарним планом передбачено два періоди для

орієнтовної підготовки двох публікацій – після написання теоретичної частини кваліфікаційної роботи та після завершення написання всієї основної частини магістерської дисертації. В якості апробації результатів дослідження можуть бути: наукові статті у фахових виданнях України та інших країн, статті в інших виданнях, статті в журналах, що індексуються в наукометричних базах даних, тези доповідей у матеріалах конференцій тощо. Для отримання диплому магістра з відзнакою обов'язковою є публікація як мінімум однієї статті у фаховому виданні [7].

Етап 10, 12. Проходження практики на підприємстві та участь у науково-практичному семінарі за підсумками практики. Виконання рекомендаційного розділу магістерської дисертації супроводжується проходженням практики на підприємстві, яке є базою написання кваліфікаційної роботи. Під час практики здобувач виконує індивідуальне завдання за тематикою МД та напрацьовує матеріал для розроблення практичних рекомендацій щодо вирішення, поставлених у МД завдань. Результати проходження практики оцінюються на заліку, який проходить у вигляді науково-методичного семінару. Проходження практики здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за ОПП «Менеджмент міжнародного бізнесу» регламентується Наказом КПП ім. Ігоря Сікорського «Про організацію практики здобувачів вищої освіти у 2022 році» № НОН/301/2021 від 15.12.2021 р., рекомендації щодо її проходження викладені у методичних вказівках «Менеджмент міжнародного бізнесу: організація і проходження практики здобувачів другого (магістерського) рівня».

Етап 13, 15. Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень та проведення попереднього захисту магістерської дисертації. Результати проходження практики, впровадження рекомендацій, наданих під час захисту практики на науково-методичному семінарі та імплементація проведених досліджень завершують виконання основної частини магістерської дисертації. Представлення всієї роботи здійснюється на попередньому захисті МД в присутності наукового керівника та представників ЕК. Попередній захист представляє собою коротку доповідь за результатами дослідження, що супроводжується ілюстративним матеріалом. За результатами попереднього захисту кафедра встановлює готовність здобувача до захисту своєї кваліфікаційної роботи. У разі недотримання термінів виконання чи вимог до написання магістерської дисертації, може бути прийняте рішення про недопуск

здобувача до проходження подальших процедур через невиконання завдання на магістерську дисертацію.

Етап 16. Перевірка готовності кваліфікаційної роботи та її відповідності вимогам щодо оформлення та змісту. Після завершення усіх структурних частин МД, текст має бути оформлений належним чином згідно актуальних вимог до наукових робіт, наданих у розділі 3 даного навчально-методичного посібника.

Етап 17. Перевірка роботи на плагіат. Надання остаточного тексту МД в електронному варіанті науковому керівнику, який передає його відповідальному на кафедрі за перевірку кваліфікаційних робіт на наявність плагіату. Відповідальна особа здійснює перевірку роботи у системі Unicheck, яка генерує звіт подібності, та надає доступ науковому керівнику до звіту протягом трьох робочих днів після завантаження роботи до системи. До захисту допускаються кваліфікаційні роботи за експертним висновком наукового керівника на основі звіту подібності [7; 9].

Роздрукована частина звіту подібності, яка засвідчує відсоток збігів/ідентичності/схожості, завірена підписом відповідальної особи за перевірку робіт на плагіат, додається до кваліфікаційної роботи. Науковий керівник здійснює експертну оцінку роботи з урахуванням звіту подібності, робить висновок про оригінальність роботи і включає його у свій відгук. Допуск до захисту проводиться з врахуванням експертної оцінки наукового керівника щодо відсутності плагіату в роботі. Якщо робота допускається до захисту, то здійснення заходів з перевірки на академічний плагіат вважається завершеною. У випадку виявлення у роботі запозичень без належного оформлення посилань чи інших технічних недоліків в розділах, які не описують безпосередньо авторське дослідження, або якщо кількість цитат перевищує обсяг, виправданий поставленою метою роботи, робота повертається здобувачу вищої освіти на доопрацювання з можливістю повторного подання на розгляд наукового керівника. Повну копію звіту подібності здобувач може отримати на кафедрі за письмовим запитом. У випадку незгоди з висновком про оригінальність роботи здобувач має право подати апеляцію, яка буде розглянута у встановленому порядку Комісією з питань етики та академічної чесності КПІ ім. Ігоря Сікорського [7; 9].

Порушеннями академічної доброчесності є академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво та необ'єктивне оцінювання [9].

Етап 18, 19. Здача роботи і супроводжуваних документів на кафедру, рецензування роботи. Після завершення МД, вона надається науковому керівнику для остаточної перевірки. Керівник здійснює експертну оцінку роботи та надає відгук у письмовій формі згідно Додатку Б. Він складається у довільній формі і має містити [7; 9]:

- актуальність теми дослідження, відповідність виконаної роботи встановленому завданню;
- висновок про оригінальність роботи на підставі експертної оцінки з урахуванням звіту подібності;
- огляд змісту основних частин роботи із зазначенням найбільш важливих аспектів, у яких проявилась самостійність здобувача, його рівень теоретичної та практичної підготовки;
- апробація результатів дослідження;
- своєчасність виконання календарного плану;
- недоліки, що виявилися у кваліфікаційній роботі здобувача;
- висновок про відповідність магістерської дисертації вимогам освітньої програми, позитивну/негативну оцінку кваліфікаційної роботи і можливості присвоєння йому ступеня магістра за відповідною кваліфікацією.

Роздрукована та скріплена відповідним чином магістерська дисертація подається на кафедру із письмовим відгуком наукового керівника для допуску до захисту завідувачем кафедри у встановлений термін.

У разі наявності додатковим супровідних документів (листа-відзиву від підприємства, акту про впровадження рекомендацій на підприємстві тощо) вони також подаються із роздрукованою роботою та відгуком. Приклад оформлення додаткових супровідних документів подано у Додатку В.

На рецензування магістерська дисертація направляється завідувачем кафедри після її допуску, отриманому згідно відгуку керівника та за результатами попереднього захисту.

Рецензія не повинна повторювати відгук наукового керівника та спрямована на характеристику якості проведеного дослідження [7]. Вона має містити наступні елементи:

- відповідності кваліфікаційної роботи затвердженій темі та виданому завданню;
- актуальність теми дослідження;
- практичну значущість роботи;
- загальний огляд змісту МД щодо оригінальності та обґрунтування прийнятих рішень, коректності проведених розрахунків, наявності аналітичного підтвердження прийнятих рішень, використання математичного та інформаційного інструментарію тощо;
- відповідність МД встановленим вимогам;
- недоліків роботи та рекомендацій щодо подальших досліджень;
- оцінку («відмінно», «дуже добре», «добре», «задовільно», «достатньо», «незадовільно»), на яку заслуговує робота;
- можливості присвоєння здобувачу ступеня магістра та відповідної кваліфікації [7].

Негативна оцінка рецензента кваліфікаційної роботи не є підставою для недопуску її до захисту на засіданні ЕК [7]. Приклад оформлення рецензії на магістерську дисертацію подано у Додатку Г.

Вносити будь-які зміни або виправлення в магістерську дисертацію після отримання відгуку наукового керівника та рецензії рецензента забороняється.

Відгук наукового керівника та рецензія рецензента вкладається у магістерську дисертацію разом із звітом подібності та іншими супровідними документами (актом про впровадження, листом-відзивом підприємства тощо).

Етап 20. Захист магістерської дисертації перед ЕК.

1.3 Процедура захисту магістерської дисертації

Кваліфікаційна робота другого (магістерського) рівня вищої освіти має бути публічно захищеною на відкритому засіданні ЕК, склад якої затверджується наказом КПП ім. Ігоря Сікорського щороку.

До захисту на засіданні ЕК допускаються магістерські дисертації, теми яких затверджені наказом по університету після завершення виконання індивідуального навчального плану протягом двох тижнів за поданням завідувача кафедри. Структура та зміст магістерської дисертації, її оформлення мають відповідати вимогам даних методичних рекомендацій кафедри менеджменту підприємств та Положенню про екзаменаційну комісію та

атестацію здобувачів вищої освіти в КПІ ім. Ігоря Сікорського, що підтверджено підписом наукового керівника на його відгуку [7].

Допуск до захисту магістерської дисертації на засіданні ЕК підтверджується візою завідувача кафедри на завданні в пояснювальній записці та на титульній сторінці магістерської дисертації [7]. Рішення завідувача кафедри про допуск магістерської дисертації до захисту приймається на підставі викладеного вище та оформлюється відповідним протоколом засідання кафедри.

Магістерські дисертації, в якій виявлені принципові системні недоліки, недостатні обґрунтування, некоректні розрахунки та висновках, суттєві відхилення від вимог державних стандартів та нормативних документів до захисту на засіданні ЕК не допускаються [7].

Перелік документів, які представляються здобувачем на захист магістерської дисертації:

1. *Магістерська дисертація* – роздрукована та скріплена належним чином (зброшурована, переплетена) з підписами наукового керівника, рецензента, здобувача та завідувача кафедри.

2. *Звіт подібності* за результатами перевірки на плагіат.

3. *Відгук наукового керівника* у письмовій формі з підписом.

4. *Рецензія* у письмовій формі з підписом рецензента.

5. *Інша супровідна документація* за наявності (акти про впровадження, лист-відзив з підприємства, копії статей та тез доповідей тощо).

6. *Ілюстративний матеріал* до магістерської дисертації (презентація обсягом до 15 слайдів з нумерацією слайдів). До магістерської дисертації додається ілюстративний матеріал – один екземпляр у роздрукованому вигляді з підписом наукового керівника вкладається у МД та зберігається в архіві. Додатково роздрукований та скріплений ілюстративний матеріал у 4 екземплярах надається ЕК. Під час доповіді здобувача ілюстративний матеріал транслюється на екран проектора. Орієнтовна структура змісту слайдів презентації подано у таблиці 1.2.

7. *Залікова книжка здобувача*.

Здобувач має бути прибути на захист не пізніше ніж за 30 хвилин до початку засідання ЕК. Тривалість захисту однієї кваліфікаційної роботи становить не більше 30 хвилин, що включає в себе – доповідь (до 10 хвилин), відповіді на запитання (до 15 хвилин), оголошення супровідної документації та висновків (до 5 хвилин).

Послідовність захисту магістерської дисертації [7]:

– оголошення секретарем ЕК прізвища, ім'я та по-батькові здобувача, теми магістерської дисертації та запрошення його до висвітлення результатів проведеного дослідження;

– доповідь здобувача у довільній формі про основні результати дослідження та ступінь виконання отриманого завдання;

– відповіді на запитання членів ЕК;

– оголошення секретарем ЕК відгуку наукового керівника (виступ наукового керівника зі стислою характеристикою роботи із здобувачем за необхідністю);

– оголошення секретарем ЕК рецензії на кваліфікаційну роботу;

– відповіді здобувача на зауваження наукового керівника та рецензента;

– оголошення секретарем ЕК інших супровідних документів за наявності;

– оголошення головою ЕК про закінчення захисту здобувача [7].

Таблиця 1.2 – Структура змісту слайдів ілюстративного матеріалу

№ слайдів	Зміст слайдів
1	Титульний аркуш: назва університету, факультету, кафедри; назва освітньої програми, тема магістерської дисертації, ПІБ здобувача та наукового керівника
2	Мета, завдання, предмет та об'єкт дослідження, наукова новизна
3	Результати проведеного дослідження за теоретичною частиною роботи
4-7	Результати проведеного дослідження за аналітичною частиною роботи
8-12	Результати проведеного дослідження за рекомендаційною частиною роботи
13	Загальні висновки
14	Публікації за темою дослідження
15	«Дякуємо за увагу!»

Під час доповіді розкриваються ключові результати, отримані під час виконання дослідження, власні пропозиції та рекомендації. Її починають зі слів «Шановний голово та члени екзаменаційної комісії! До Вашої уваги пропонується доповідь за результатами дослідження, представленого в магістерській дисертації на здобуття ступеня магістра на тему «...». Науковим керівником магістерської дисертації є...». Розкривається актуальність, мета, об'єкт, предмет та база дослідження, виклад основного матеріалу, висновки. Закінчують доповідь словами «Дякую за увагу, доповідь закінчено». Здобувачу слід дотримуватись регламенту під час своєї доповіді. Відповіді на запитання мають бути чіткими, лаконічними та змістовними [12].

Захист кваліфікаційних робіт проводиться на відкритому засіданні ЕК за участю не менше половини її складу за обов'язкової присутності голови ЕК. Кожне засідання ЕК з розгляду окремої кваліфікаційної роботи оформлюється протоколом. Протокол складається в одному примірнику [7].

При проведенні захисту кваліфікаційної роботи кожний член ЕК оцінює якість кваліфікаційної роботи та якість її захисту згідно з РСО. Після закінчення захисту, на закритому засіданні ЕК, підраховується середній бал оцінювання членами ЕК якості кваліфікаційної роботи та якості її захисту, який вноситься до протоколу, і далі згідно з Положенням про систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в КПІ ім. Ігоря Сікорського переводиться до оцінки, яка також вноситься до протоколу [7].

Рішення ЕК про оцінку результатів захисту кваліфікаційних робіт, а також про видачу здобувачу диплома (диплома з відзнакою), присудження відповідного ступеня вищої освіти та присвоєння кваліфікації приймається на закритому засіданні ЕК та оголошується у день захисту. Рішення приймається відкритим голосуванням звичайною більшістю голосів членів комісії, які брали участь у її засіданні. За однакової кількості голосів голова ЕК має вирішальний голос [7].

У разі отримання здобувачем за результатами захисту кваліфікаційної роботи оцінки «незадовільно», ЕК встановлює, чи може здобувач (у разі його поновлення для підготовки кваліфікаційної роботи та проходження атестації) подати на захист доопрацьовану кваліфікаційну роботу за тією ж темою або він повинен виконати кваліфікаційну роботу за новою темою, узгодженою з випусковою кафедрою [7].

Здобувачі, які успішно пройшли атестацію, відраховуються з університету у зв'язку із завершенням навчання за відповідним рівнем вищої освіти. Рішенням ЕК здобувачам може бути надана рекомендація щодо продовження навчання на наступному рівні вищої освіти [7].

Здобувач, який отримав оцінку «незадовільно» за результатами захисту кваліфікаційної роботи, чи не з'явився на засідання ЕК без поважної причини, відраховується з університету як такий, що не виконав індивідуальний навчальний план. Йому видається академічна довідка встановленого зразка. Здобувач, який не захистив кваліфікаційну роботу, може бути поновлений для проходження атестації [7].

Результати захисту кваліфікаційної роботи заносяться до відомості, яка підписується всіма членами ЕК, передається до деканату факультету і є підставою для підготовки проєктів наказів щодо завершення навчання за відповідним рівнем вищої освіти або відрахування здобувачів за невиконання індивідуального навчального плану [7].

Поновлення осіб для повторного захисту кваліфікаційної роботи, а також допуск до атестації здобувачів, які з поважних причин не змогли пройти її у встановлений термін, здійснюється за заявою особи на ім'я ректора університету з візами-погодженнями наукового керівника кваліфікаційної роботи, завідувача випускової кафедри та декана факультету [7].

1.4 Критерії оцінювання магістерської дисертації

Рейтингова система оцінювання (PCO) для кваліфікаційної роботи включає оцінювання:

– якості кваліфікаційної роботи – оцінюється якість пояснювальної записки, текстового та графічного (ілюстративного) матеріалу (сучасність та обґрунтування прийнятих рішень, правильність застосування методів аналізу і розрахунку, якість оформлення, виконання вимог нормативних документів, якість графічного матеріалу і дотримання вимог стандартів тощо);

– захисту кваліфікаційної роботи – оцінюється якість захисту кваліфікаційної роботи (якість доповіді, ступінь володіння матеріалом, ступінь обґрунтування прийнятих рішень, вміння захищати свою думку тощо) [14].

В описі PCO для кваліфікаційної роботи мають бути розкриті система і критерії оцінювання всіх характеристик з урахуванням: обґрунтованості актуальності та новизни теми; належного науково-теоретичного рівня змісту роботи; ступеня самостійності проведеного дослідження; дотримання норм оформлення роботи; наукового стилю викладу; вміння стисло й послідовно донести сутність і результати дослідження; здатності аргументовано захищати власні ідеї, гіпотези, вести наукову дискусію; належної культури наукового мовлення [14].

Після захисту кваліфікаційної роботи кожний член екзаменаційної комісії підсумовує бали за складовою якості кваліфікаційної роботи та складовою захисту кваліфікаційної роботи, зводить до рейтингової оцінки, і далі на закритому засіданні екзаменаційної комісії підраховується середня рейтингова

оцінка, яка переводиться до оцінок за університетською шкалою [14], наведеної у таблиці 1.3.

Основними критеріями оцінювання магістерської дисертації на здобуття ступеня магістра є: чіткість, повнота та послідовність розкриття кожного пункту плану, виконання поставлених завдань і досягнення мети роботи в цілому; науковість стилю викладання; відсутність орфографічних і синтаксичних помилок; оформлення роботи відповідно до вимог стандартів [11].

Таблиця 1.3 – Відповідність рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою

Рейтингова оцінка здобувача	Університетська шкала оцінок рівня здобутих компетентностей
95...100	Відмінно
85...94	Дуже добре
75...84	Добре
65...74	Задовільно
60...64	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Невиконання умов допуску	Не допущено

Протягом періоду написання магістерської дисертації науковий керівник оцінює її за складовими (таблиця 1.4).

Таблиця 1.4 – Оцінювання успішності виконання магістерської дисертації

№	Складові оцінювання	Бали
1.	Вступ	5
2.	Теоретичний розділ	10
3.	Аналітичний розділ	15
4.	Рекомендаційний розділ	20
5.	Висновки	5
6.	Апробація результатів дослідження	2
7.	Оформлення роботи	3
	Всього:	60

1. Вступ:

0 – 1 балів – вступ викладений недостатньо обґрунтовано, відсутня велика кількість структурних елементів вступу, структурні елементи не ґрунтовно

розкриті, здобувач не повністю розкрив актуальність обраної теми дослідження та проблематику;

2 – 3 балів – вступ викладено переважно в описовому характері, деякі структурні елементи розкрито неповністю, тема дослідження обґрунтована, наведено деякі аналітичні пояснення;

4 – 5 балів – вступ характеризується логічною послідовністю структурних елементів, які наповнені аналітичними обґрунтуваннями, приведено узагальнення, що доводять актуальність обраної теми дослідження та виокремлення проблематики, змістовне наповнення є якісним та логічним.

2. Теоретичний розділ:

0 – 5 балів – теоретичне підґрунтя обраної теми дослідження розкрито частково, відсутній методичний підхід, відсутні узагальнення та систематизація опрацьованого матеріалу;

6 балів – теоретико-методичне підґрунтя обраної теми дослідження розкрито частково, власні узагальнення є описовими;

7 – 8 балів – теоретико-методичне підґрунтя обраної теми дослідження розкрито, досліджено конкретні способи оцінювання проблеми, пов'язані з темою дослідження, власні узагальнення є ґрунтовними;

9 – 10 балів – теоретико-методичне підґрунтя обраної теми дослідження повністю розкрито, проведено критичний аналіз достатньої кількості літературних джерел, зроблено самостійні узагальнення та систематизації, виокремлено наукову новизну.

3. Аналітичний розділ:

0 – 8 балів – наявні статистичні та аналітичні матеріали підприємства, відсутній їх аналіз, виявлено проблеми підприємства, але не виявлено, які фактори впливають на неї, порушені причинно-наслідкові зв'язки або відсутні, відсутній аналіз зовнішнього середовища, текст розділу має описовий характер, не підкріплений аналітичними розрахунками;

9 балів – проведений частковий аналіз статистичних та аналітичних даних підприємства, виявлено фактори впливу на виявлену проблему, проведений частковий аналіз зовнішнього середовища підприємства, застосовані деякі економіко-математичні методи аналізу, але не обґрунтована їх доцільність;

10 – 11 балів – проведений аналіз статистичних та аналітичних даних підприємства, виявлено фактори впливу на виявлену проблему за джерелами виникнення, проведений аналіз зовнішнього середовища підприємства,

застосовані деякі економіко-математичні методи аналізу, встановлені причинно-наслідкові зв'язки;

12 – 13 балів – проведений аналіз статистичних та аналітичних даних підприємства, виявлено фактори впливу на проблему за джерелами виникнення та запропоновано способи їх нейтралізації, проведений аналіз зовнішнього середовища підприємства, застосовані обґрунтовані економіко-математичні методи аналізу, встановлені причинно-наслідкові зв'язки, запропоновано управлінські рішення, наявна наукова новизна;

14 – 15 балів – обґрунтовано та якісно використано економіко-математичні методи аналізу, проаналізовано статистичні та аналітичні дані підприємства та обґрунтовано їх з позиції результатів управління, виявлено та проаналізовано причини виникнення проблем, вплив факторів бізнес-середовища, причинно-наслідкові зв'язки встановлені шляхом експериментального дослідження, визначено та оцінено спроможність підприємства для вирішення виявлених проблем, наявна наукова новизна;

4. Рекомендаційний розділ:

0 – 12 балів – надано описові рекомендації щодо вирішення виявлених проблем, відсутній їх вплив на стан підприємства, відсутні розрахунки, що обґрунтовують надані рекомендації, відсутнє прогнозування економічних наслідків, відсутні висновки щодо підвищення ефективності управління;

13 – 14 балів – відсутні обґрунтовані пропозиції вирішення проблеми або надані рекомендації є більш описовими та не підкріплені розрахунками ефективності, наведено часткове прогнозування економічних наслідків пропозицій, проте не застосовано конкретні методи прогнозування, висновки щодо підвищення ефективності управління підприємством є узагальненими;

15 – 16 балів – запропоновані практичні рекомендації є змістовними, проте їх реалізація недостатньо обґрунтована, наявні розрахунки ефективності одного запропонованого заходу, наведено прогнозування економічних наслідків, застосовано методи прогнозування, висновки щодо підвищення ефективності управління підприємством є адаптованими до конкретного підприємства;

17 – 18 балів – запропоновані практичні рекомендації є змістовними, їх реалізація обґрунтована, проте містить деякі неточності та протиріччя, наявні розрахунки ефективності декількох запропонованих заходів вирішення проблем, наведено прогнозування економічних наслідків, застосовано ефективні методи прогнозування, висновки щодо підвищення ефективності управління

підприємством є адаптованими до конкретного підприємства, наявна наукова новизна;

19 – 20 балів – запропоновані практичні рекомендації є змістовними, повністю розкритими та відображують основну ідею роботи, детально описаний план реалізації рекомендацій, їх реалізація обґрунтована, наявні розрахунки ефективності декількох запропонованих заходів вирішення проблем, наведено їх порівняння, здійснено прогнозування економічних наслідків, застосовано ефективні методи прогнозування, висновки щодо підвищення ефективності управління підприємством є адаптованими та універсалізованими, наявна наукова новизна.

5. Висновки:

0 – 1 балів – висновки частково відображають результати дослідження, є загальними по кваліфікаційній роботі, без розмежування за розділами, висновки описові та відходять від поставленої мети дослідження;

2 – 3 балів – висновки відображають результати дослідження за кожним розділом, висновки є послідовними та логічними, проте більш описовими та загальними;

4 – 5 балів – висновки відображають зв'язок між всіма поставленими завданнями, застосованими методами, отриманими результатами та пунктами наукової новизни, висновки є послідовними, логічними та лаконічними, підтвердженими аналітикою та результатами розрахунків.

6. Апробація результатів дослідження:

0 – 1 балів – за результатами проведеного дослідження опубліковані одні тези доповіді у матеріалах конференцій або не опубліковано жодної;

2 бали – за результатами проведеного дослідження опубліковано дві публікації;

7. Оформлення роботи:

0 – 1 балів – робота оформлена без дотримання вимог до неї або з частковим дотриманням вимог, які впливають на її вид та структуру, наявні орфографічні та синтаксичні помилки;

2 бали – оформлення роботи в загальному відповідає встановленим вимогам, проте містить невідповідність деяких складовим, відсутні орфографічні помилки;

3 бали – оформлення роботи повністю відповідає встановленим вимогам, відсутні орфографічні та синтаксичні помилки.

В процесі виконання магістерської дисертації, здобувач має опанувати загальні та спеціальні компетентності ОПП «Менеджмент міжнародного бізнесу», які наведені у вступі даного навчально-методичного посібника.

Другою складовою оцінювання магістерської дисертації є її захист.

Основними показниками, що впливають на оцінку за захист магістерської дисертації і належать до процесу її захисту, є:

- чіткість та лаконічність викладення результатів дослідження, дотримання регламенту під час захисту;
- демонстрація глибини отриманих знань та компетентностей, які здобувач демонструє у доповіді, ілюстративному матеріалі та відповідях на запитання ЕК;
- відповідність тексту доповіді та слайдів презентації;
- здатність правильно відповідати на поставлені під час захисту запитання та аргументовано викладати власну точку зору, що розкриває тему дослідження;
- демонстрація наукової новизни, її обґрунтованості, спроможність її подання та доведення;
- демонстрація набутих теоретичних знань здобувача та практичних навичок;
- рівень розуміння змісту роботи та проблеми, яка в ній розглядається;
- чіткість та логічність відповідей на запитання, вміння інтегрувати, адаптувати і надавати набуті практичні та теоретичні знання;
- змістовні та аргументовані відповіді на зауваження наукового керівника та рецензента.

Захист магістерської дисертації оцінюється за критеріями:

38 – 40 балів – здобувач підготував якісну доповідь, яка показує його ґрунтовні знання, розвинуті загальні та спеціальні компетентності та програмні результати навчання, відображає всі отримані результати дослідження, наукову новизну, висновки та причинно-наслідкові зв'язки, підготував якісний ілюстративний матеріал з дотриманням вимог, доповідь та презентація логічно пов'язані та доповнюють один одне, відповіді на запитання повні та обґрунтовані, здобувач дотримався регламенту;

35 – 37 балів – здобувач підготував якісну доповідь, яка показує його знання, опановані загальні та спеціальні компетентності та програмні результати навчання, частково відображає отримані результати дослідження, наукову новизну, висновки та причинно-наслідкові зв'язки, підготував ілюстративний матеріал з дотриманням вимог, доповідь та презентація пов'язані між собою,

відповіді на частину запитань є обґрунтованими, здобувач дотримався регламенту;

32 – 34 балів – здобувач підготував доповідь, яка показує його часткові знання, опановані загальні та спеціальні компетентності та програмні результати навчання, частково відображає отримані результати дослідження, висновки, підготував ілюстративний матеріал, що частково не відповідає вимогам, дав відповіді не на всі запитання, не дотримався регламенту;

29 – 31 балів – здобувач підготував доповідь, яка показує його часткові знання, деякі загальні та спеціальні компетентності та деякі програмні результати навчання, частково відображає отримані результати дослідження, ілюстративний матеріал не відповідає вимогам, дав відповіді на декілька запитань, не дотримався регламенту;

25 – 28 балів – здобувач підготував неякісну доповідь, яка показує його часткові знання, деякі загальні компетентності, отримані результати дослідження відображені в загальному вигляді, ілюстративний матеріал не відповідає вимогам, дав часткову відповідь на одне запитання, суттєво порушив регламент;

менше 24 балів – здобувач не підготував доповідь, не показав жодних набутих знань та компетентностей, отримані результати дослідження не відображені, відсутній ілюстративний матеріал, відсутні відповіді на всі запитання, суттєво порушений регламент.

Таким чином, оцінка за виконання та оцінка за захист кваліфікаційної роботи переводиться в оцінку за університетською шкалою, наведеною у таблиці 1.4.

2 ТЕМЕТИКА ТА СТРУКТУРА МАГІСТЕРСЬКОЇ ДИСЕРТАЦІЇ ЗА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ «МЕНЕДЖМЕНТ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ»

2.1 Тематика магістерської дисертації

Магістерська дисертація є результатом завершеного наукового дослідження, яка характеризується єдністю та цілісністю, засвідчує оволодіння здобувачем сучасних методів наукових досліджень та спроможність до самостійного вирішення поставлених наукових завдань, які мають теоретичне та практичне значення.

Зміст магістерської дисертації передбачає:

1) опанування загальними та спеціальними компетентностями за обраною ОПП;

2) формулювання наукової проблеми, визначення об'єкту, предмету та мети дослідження, аналіз стану вирішення проблеми за матеріалами вітчизняних і зарубіжних публікацій, обґрунтування цілей дослідження;

3) аналіз можливих методів та методик досліджень, обґрунтований вибір (розробку) методу дослідження;

4) науковий аналіз і узагальнення фактичного матеріалу, який використовується в процесі дослідження;

5) викладання отриманих результатів та оцінювання теоретичного, прикладного чи науково-методичного значення;

6) перевірку можливостей практичного використання отриманих результатів;

7) апробацію отриманих результатів і висновків у вигляді доповідей на наукових конференціях або публікацій у наукових журналах і збірках.

Теми кваліфікаційних робіт другого (магістерського) рівня вищої освіти формулюються відповідно до основних напрямів досліджень, визначених для підготовки фахівців за ОПП «Менеджмент міжнародного бізнесу». Виконання магістерської дисертації, в межах зазначеної ОПП, передбачає використання системи загальних та спеціальних компетентностей, набутих при вивченні комплексу загальних та професійних економічних та управлінських дисциплін, виконання низки курсових та розрахункових робіт, дослідницьких завдань тощо. Особливо важливе значення має проходження практики для проведення дослідження, яка має розвинути навички вирішення конкретних управлінських

проблем підприємства, обґрунтування механізмів удосконалення системи управління міжнародною діяльністю підприємствами, забезпечення ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємств.

Наукове дослідження здобувачів ОПП «Менеджмент міжнародного бізнесу», передбачає виконання низки важливих завдань, що стосуються управління міжнародною діяльністю підприємств та розроблення практичних рекомендацій для її удосконалення.

Особливістю підготовки магістерських дисертацій згідно освітньої програми «Менеджмент міжнародного бізнесу» є пріоритетна орієнтація на формування компетентностей управління зовнішньоекономічною діяльністю промислових підприємств, які в сучасних умовах розвитку вітчизняної та світової економіки є з одного боку драйверами економічного зростання країни, а також – складними економічними системами – об'єктами управління. Таким чином, у темах кваліфікаційних робіт доцільно зазначати вид економічної діяльності підприємства, до якої воно належить згідно КВЕД. При формулюванні та виборі теми магістерської дисертації необхідно також звертати увагу на вибіркові дисципліни ОПП, які складають специфіку підготовки за ОПП та допоможуть зробити ті чи інші акценти.

Орієнтовні теми магістерських дисертацій за ОПП «Менеджмент міжнародного бізнесу» подано у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – Орієнтовні теми магістерських дисертацій за ОПП «Менеджмент міжнародного бізнесу»

№	Групи	Теми
1	2	3
1.	Управління ресурсами	Управління людськими ресурсами як фактор розвитку міжнародної діяльності організації
2.		Управління ресурсами розвитку підприємства на міжнародному ринку
3.		Управління ресурсним забезпеченням міжнародного проекту на підприємстві
4.		Управління фінансовими ресурсами як фактор розвитку міжнародної діяльності організації
5.		Управління матеріальними ресурсами як фактор розвитку міжнародної діяльності організації
6.		Управління ресурсним забезпеченням експортної діяльності підприємства
7.		Управління ресурсним забезпеченням імпортової діяльності підприємства

Продовження таблиці 2.1

1	2	3	
8.	Управління розвитком міжнародної діяльності	Управління розвитком міжнародної діяльності підприємства в умовах нестабільної кон'юнктури ринку	
9.		Організаційно-економічний розвиток міжнародної діяльності підприємства	
10.		Стратегічне управління розвитком підприємства на міжнародному ринку	
11.		Управління технологічним розвитком експортоорієнтованого підприємства	
12.		Стратегічне планування розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	
13.		Забезпечення сталого розвитку підприємства на міжнародному ринку	
14.		Стратегія розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	
15.		Організаційно-економічне забезпечення розвитку міжнародної діяльності підприємства	
16.		Розвиток зовнішньоекономічної діяльності підприємства шляхом диверсифікації поставок	
17.		Управління підприємством	Управління інтегрованими структурами у міжнародному бізнесі
18.			Управління бізнес-процесами на міжнародному підприємстві
19.			Антикризове управління експортно-орієнтованим підприємством
20.			Удосконалення технології прийняття управлінських рішень при здійсненні міжнародної діяльності підприємства
21.			Маркетингова стратегія реалізації бізнес-проекту підприємства на міжнародному ринку
22.			Управління цифровізацією бізнес-процесів експортоорієнтованого підприємства
23.			Управління корпоративною культурою експортно орієнтованого підприємства
24.	Управління міжнародними компаніями в умовах використання технологій електронного бізнесу		
25.	Корпоративні технології управління підприємством в умовах міжнародного бізнесу		
26.	Управління стратегічним потенціалом підприємства на зовнішньому ринку		
27.	Управління ризиками	Управління ризиками під час здійснення підприємством експортних операцій	
28.		Управління ризиками підприємства при здійсненні міжнародної діяльності	
29.		Управління ризиками під час здійснення підприємством імпорتنих операцій	
30.		Управління валютними ризиками при здійсненні міжнародної діяльності	
31.		Управління кредитними ризиками у міжнародному бізнесі	
32.		Мінімізація валютних ризиків у міжнародному бізнесі	

Продовження таблиці 2.1

33.	Управління інвестиційними ресурсами	Розвиток підприємства на основні міжнародних інвестиційних ресурсів
34.		Міжнародне інвестиційне забезпечення організаційного розвитку підприємства
35.		Управління інвестиційним забезпеченням розвитку підприємства в умовах міжнародного бізнесу
36.		Підвищення інвестиційної привабливості підприємства на зовнішніх ринках
37.		Управління міжнародним інвестиційним проектом підприємства
38.	Управління міжнародною конкурентоспроможністю	Удосконалення міжнародної конкурентоспроможності підприємства
39.		Формування конкурентних переваг підприємства на міжнародному ринку
40.		Управління конкурентоспроможністю міжнародної компанії в умовах економічної кризи
41.		Управління міжнародною конкурентоспроможністю вітчизняних експортоорієнтованих підприємств
42.		Управління конкурентоспроможністю підприємства у рамках його експортної діяльності
43.		Управління конкурентоспроможністю підприємства у рамках його імпоротної діяльності
44.	Управління міжнародною діяльністю	Управління експортної діяльності підприємства
45.		Управління імпоротною діяльністю підприємства в умовах соціальної відповідальності
46.		Диверсифікація напрямів міжнародної діяльності підприємства в умовах нестабільного бізнес-середовища
47.		Формування стратегії міжнародної діяльності підприємства на зовнішніх ринках
48.		Планування міжнародної діяльності підприємства в умовах загострення конкуренції
49.		Стратегічне управління міжнародною діяльністю підприємства в умовах євроінтеграції
50.		Організація та технологія здійснення міжнародних операцій підприємства
51.		Управління процесом оптимізації міжнародних закупівель підприємства
52.		Управління міжнародним проектом
53.	Управління реалізацією міжнародного проекту	
54.	Аналіз ефективності міжнародного проекту підприємства та шляхи його оптимізації	
55.	Розробка стратегії реалізації міжнародного проекту на підприємстві	
56.	Планування міжнародної проектної діяльності на підприємстві в умовах невизначеності	
57.	Забезпечення системного управління якістю реалізації міжнародного проекту на підприємстві	

Закінчення таблиці 2.1

58.		Логістична підтримка міжнародного проекту на підприємстві
59.		Розробка та реалізація міжнародного проекту підприємства
60.		Управління міжнародними проектами підприємства в контексті його виходу на новий ринок збуту
61.	Управління ефективністю міжнародної діяльності	Підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства
62.		Управління ефективністю зовнішньоекономічної діяльності підприємства
63.		Формування стратегії підвищення ефективності міжнародної діяльності підприємства з урахуванням трансформацій на зовнішніх ринках
64.		Удосконалення методів пошуку зарубіжних партнерів для здійснення міжнародної діяльності
65.		Управління ефективністю каналів збуту в системі зовнішньоекономічної діяльності підприємства
66.		Управління ефективністю міжнародних поставок підприємства
67.		Управління ефективністю імпортової діяльності
68.		Управління ефективністю транспортно-експедиційної діяльності
69.		Управління ефективністю збутової діяльності на міжнародному ринку
70.		Управління ефективністю закупівельної діяльності на міжнародному ринку

Теми кваліфікаційних робіт можуть бути запропоновані випусковими кафедрами, науковими керівниками кваліфікаційних робіт, керівниками практики з боку бази практики, стейкхолдерами або здобувачами з необхідним обґрунтуванням доцільності її розробки і можливості виконання [7].

Остаточний вибір та формулювання теми кваліфікаційної роботи здійснюється до початку практики, яка передуватиме виконанню кваліфікаційної роботи. Корекція або зміна теми кваліфікаційної роботи допускається, як виняток, після проходження здобувачем практики, яка передуватиме виконанню кваліфікаційної роботи, та захисту звіту за її результатами, упродовж одного тижня з початку виконання кваліфікаційної роботи за графіком навчального процесу. В такому разі здобувач звертається з відповідною заявою на ім'я завідувача випускової кафедри з візою-погодженням керівника (наукового керівника) кваліфікаційної роботи [7].

2.2 Структура магістерської дисертації

Зміст і вид кваліфікаційної роботи визначається відповідною освітньою програмою. При виконанні комплексної кваліфікаційної роботи кожний здобувач виконує одноосібно за індивідуальним завданням частину комплексної кваліфікаційної роботи, яка повинна бути логічно завершеною та не дублювати за змістом інші частини комплексної кваліфікаційної роботи. Також комплексна кваліфікаційна робота повинна мати загальну частину, що поєднує окремі частини єдиної кваліфікаційної роботи і визначає її комплексність [7].

Загальний обсяг магістерської дисертації на здобуття ступеня магістра коливається в межах 5,5-6,5 авторських аркушів (100-120 машинописних сторінок), до якого включено обсяг таких складових як: вступ, розділ 1, розділ 2, розділ 3, висновки. Допускаються відхилення у межах 10 сторінок. До цього обсягу не включають список використаних джерел та додатки [11]. Зміст розділів і підрозділів має бути взаємопов'язаним. Аналітику та результати досліджень слід викладати послідовно і логічно. Структура магістерської роботи (табл. 2.2) є наступною:

1. Титульний аркуш (Додаток Д).

2. Завдання на магістерську дисертацію (Додаток Ж).

3. Календарний план (Додаток З).

3. РЕФЕРАТ. Реферат обсягом в 1 сторінку державною мовою та 1 сторінку іноземною мовою (яку вивчав здобувач) повинен стисло відображати загальну характеристику та результати дослідження (Додаток К) [7]. Реферат включає такі структурні елементи [7]:

– відомості про обсяг роботи, кількість ілюстрацій, таблиць, додатків, кількість бібліографічних найменувань за переліком посилань;

Приклад

Магістерська дисертація на здобуття ступеня магістра на тему «Управління міжнародною діяльністю підприємства» містить 115 сторінок, 26 таблиць, 25 рисунків, 20 формул, 15 додатків. Перелік посилань на літературні джерела налічує 62 найменування.

– актуальність теми дослідження;

Приклад

Актуальність теми дослідження зумовлена недостатньо ефективним управлінням міжнародної діяльності промислових підприємств. Особливо це стосується підприємств, що здійснюють експортну діяльність. Оскільки вони підлягають впливу не тільки національного, а й міжнародного бізнес-середовища. Необхідність вирішення порушених питань потребує розроблення науково-практичних рекомендацій щодо управління бізнес-процесами експортно

орієнтованого підприємства.

– **зв'язок роботи із науковими програмами, планами та темами;**

Приклад

Магістерська дисертація на здобуття ступеня магістра виконувалась в Національному технічному університеті України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» відповідно до планів наукових досліджень кафедри менеджменту за темою «.....» (№ ДР ****U*****). Внесок автора полягає в .....

– **мета роботи;**

Приклади

Метою роботи є розроблення практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності управління бізнес-процесами експортоорієнтованого підприємства.

Метою роботи є розроблення та обґрунтування науково-методичних, теоретичних положень та розроблення практичних рекомендацій щодо формування і реалізації ефективної зовнішньоекономічної політики.

– **завдання дослідження** – формулюються відповідно до результатів, отриманих в магістерській дисертації, їх розв'язання повинно скласти зміст розділів і підрозділів кваліфікаційної роботи;

Приклад

Поставлена мета дослідження обумовила необхідність вирішення таких **завдань**:

- поглибити теоретичні положення щодо забезпечення розвитку підприємства на зовнішніх ринках;
- проаналізувати стан фінансового забезпечення розвитку підприємства на ринках ЄС;
- систематизувати основні показники, що відображають міжнародний розвиток підприємств;
- запропонувати методичні рекомендації щодо оцінювання потенціалу зовнішньоекономічної діяльності підприємства; ...

– **об'єкт та предмет дослідження, база дослідження;**

Об'єкт дослідження - це явище або процес, що породжує проблемну ситуацію чи обрану тему наукового дослідження. Предмет дослідження знаходиться в межах об'єкта. В об'єкті виокремлюється та частина, яка служить предметом дослідження. Саме на нього і спрямована основна увага, оскільки предмет дослідження визначає тему роботи [12].

Приклади

Об'єкт дослідження: управління розвитком міжнародної діяльності підприємства.

Предмет дослідження: принципи, методи та інструменти управління розвитком міжнародної діяльності підприємств в умовах нестабільної кон'юнктури ринку.

Об'єкт дослідження: стратегічне управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства у мінливих зовнішніх умовах..

Предмет дослідження: теоретичні, науково-методичні, практичні аспекти стратегічного управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства у мінливих умовах зовнішнього середовища.

– *використані методи дослідження;*

Приклади

У магістерській дисертації було використано такі методи дослідження: порівняння, індексний, балансовий, графічний, економіко-математичний і інші методи економічного обґрунтування, а також систематизації та узагальнення (для розроблення рекомендацій та пропозицій щодо .....), економіко-статистичний (для проведення розрахунків .....), статистико-економічний - для аналізу .....; ..... експертного аналізу - для розробки .....

– *наукова новизна та практичне значення одержаних результатів;*

Доцільно виділити нові наукові положення, практичні рекомендації, які запропоновані здобувачем особисто, вказати на відмінність одержаних результатів від відомих раніше, описати ступінь наукової новизни (вперше запропоновано, удосконалено, дістало подальший розвиток). Кожне наукове положення має бути чітко сформульовано з виокремленням його основної сутності. Сформульоване наукове положення повинно читатися і сприйматися легко й однозначно (без нагромадження дрібних і таких, що затемнюють його сутність, деталей та уточнень) [12; 13].

Приклади

Наукова новизна одержаних результатів полягає у поглибленні існуючих теоретичних положень і розробленні науково-практичних рекомендацій щодо формування стратегії розвитку ЗЕД підприємства в умовах змінного зовнішнього середовища.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що обґрунтовані у магістерській дисертації теоретичні положення доведено до рівня практичних рекомендацій і запропоновані на розгляд ради директорів ТОВ «Український папір» щодо вдосконалення управління стратегією розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

– **апробація результатів роботи:** вказується, на яких наукових конференціях, семінарах оприлюднені результати досліджень, що включені до кваліфікаційної роботи, в яких статтях у наукових журналах, збірниках наукових праць, матеріалах і тезах конференцій опубліковані результати роботи. Оформлюються відповідно до стандарту оформлення літературних джерел.

– **ключові слова:** найістотнішими для розкриття спрямованості роботи, формують на основі тексту кваліфікаційної роботи і розташовують у кінці реферату. Перелік 5-10 ключових слів (словосполучень) друкують прописними літерами в називному відмінку в рядок за алфавітом, через кому.

Приклад

Ключові слова: *бізнес-проект, бізнес-процес, експорт, міжнародний менеджмент, міжнародний ринок.*

Реферат іноземною мовою є дослівним перекладом реферату українською мовою.

Таблиця 2.2 – Структура магістерської дисертації

Складові	Кількість сторінок	Нумерація сторінок	Примітки
Титульний аркуш	1	<i>Нумерація на сторінці не ставиться</i>	Додаток Д
Завдання на дипломну роботу	2	<i>Нумерація на сторінці не ставиться</i>	Додаток Ж
Календарний план	1	<i>Нумерація на сторінці не ставиться</i>	Додаток З
Реферат	2	<i>Нумерація на сторінці не ставиться</i>	Українською мовою - 1 сторінка та іноземною мовою - 1 сторінка (Додаток К)
Перелік умовних позначень	1	<i>Нумерація на сторінці не ставиться</i>	У разі наявності
Зміст	1	<i>Нумерація на сторінці не ставиться</i>	
Вступ	3	8; 9	Відповідно до попередньої нумерації
Теоретичний розділ (пункти 1.1, 1.2, 1.3)	20–25	10, 11 ...	Розділ складається з трьох підрозділів
Висновок до розділу 1	1		
Аналітичний розділ (пункти 2.1, 2.2, 2.3)	30–35	<i>Залежно від обсягу попередніх складових</i>	Розділ складається з трьох підрозділів
Висновок до розділу 2	1		
Рекомендаційний розділ	35–40	<i>Залежно від обсягу попередніх складових</i>	Розділ складається з двох підрозділів
Висновок до розділу 3	1		
Загальні висновки	3–4	<i>Залежно від обсягу попередніх складових</i>	–
Список використаних джерел	5–7	<i>Залежно від обсягу попередніх складових</i>	> 50 джерел (оформлений згідно Додатку Л)
Додатки	1–10	<i>Нумерація на сторінці не ставиться</i>	Нумеруються літерами, наводяться у разі потреби

Складено на основі: [11].

ЗМІСТ магістерської дисертації формується відповідно до теми дослідження і корелюється з «планом виконання кваліфікаційної роботи»,

затвердженим науковим керівником, а також із завданням на магістерську дисертацію. Він подається на наступному (після реферату двома мовами) аркуші, повинен включати найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів та висновків починаючи зі вступу і закінчуючи списком використаних джерел та додатками (у разі наявності), із зазначенням початкових номерів сторінок усіх структурних елементів [2]. Заголовки змісту повинні точно повторювати заголовки в тексті кваліфікаційної роботи.

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ. Перелік умовних позначень, символів, одиниць вимірювання, скорочень подається за необхідністю у вигляді окремого списку на окремому аркуші після змісту. Додатково їхнє пояснення наводиться у тексті при першому згадуванні. Скорочення, символи, позначення, які повторюються не більше двох разів, до переліку не включаються [4].

ВСТУП починається з нової сторінки і включає згідно [4; 7] такі структурні елементи.

Актуальність теми дослідження. Обґрунтування вибору теми дослідження здійснюється шляхом аналізу сучасного стану проблеми за даними вітчизняної та зарубіжної науково-технічної літератури та періодичних видань, досвіду роботи підприємств, установ, провідних фірм у відповідній галузі економіки або науки [7].

Приклад

Сучасні промислові підприємства здійснюють господарську діяльність в умовах швидкозмінних факторів зовнішнього середовища. В таких умовах управління підприємством та забезпечення його сталого розвитку стає дедалі складніше. Особливо, якщо підприємство здійснює міжнародну діяльність, де зміни ще динамічніше, ніж на внутрішньому ринку, що унеможлиблює планування розвитку підприємства, зокрема його міжнародної діяльності, на основі даних про минуле. Це обумовлює необхідність розробки доцільного в сучасних умовах теоретичного підґрунтя та визначення підходів до управління розвитком міжнародної діяльності підприємств в умовах невизначеності та не прогнозованості кон'юнктури світових ринків, на яких підприємства здійснюють зовнішньоекономічну діяльність. Тому особливої актуальності в цих умовах набуває формування ефективної системи стратегічного управління розвитком міжнародною діяльністю підприємства, що є однією із найважливіших передумов сталого розвитку підприємств в довгостроковій перспективі.

Проблеми розвитку підприємств в умовах значної невизначеності є предметом багатьох досліджень. Протягом останніх років вагомий внесок у розвиток науково-методичних підходів до стратегічного управління в сучасних динамічних умовах функціонування підприємств здійснили вітчизняні та зарубіжні вчені, зокрема: М.З. Згуровський, М.О. Кизим, О. С. Колесов, Г. Мінцберг, П. Друкер, П. Шумейкер, Р. Рамірез, А. Вілкінсон та інші. Однак поза увагою вчених залишились питання застосування інструментів планування розвитку при здійсненні міжнародної діяльності підприємств.

Мета роботи. Мета дипломної роботи визначає безпосередньо ціль написання роботи, її досягнення обґрунтовує результат виконання роботи

відповідно обраній темі [7].

Приклади

Метою роботи є розгляд теоретичних положень та розроблення практичних рекомендацій щодо удосконалення системи управління конкурентоспроможністю підприємства в умовах активізації загроз зовнішнього середовища.

Метою роботи є узагальнення теоретичних засад та обґрунтування прикладних аспектів забезпечення ефективності управління матеріально-технічним забезпеченням підприємства.

Завдання роботи. Після зазначення мети наводяться завдання роботи (відповідно до затвердженого плану).

Приклад

Досягнення поставленої мети зумовлює вирішення наступних завдань:

- розглянути теоретичні засади удосконалення системи управління розвитком підприємства;
- надати організаційно-економічну характеристику підприємства;
- здійснити діагностику системи управління розвитком підприємства;
- оцінити потенціал розвитку підприємства та проаналізувати чинники його формування;
- розробити проект системи управління розвитком підприємства;
- оцінити ефективність реалізації запропонованих заходів
- ...

Об'єкт дослідження — це загальний процес або явище, в межах якого буде здійснюватись дослідження, об'єкт вміщує предмет дослідження [12; 13].

Приклади

Об'єктом дослідження є управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства.

Об'єкт дослідження є управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства.

Об'єктом дослідження є управління експортною діяльністю підприємства.

Предмет дослідження – міститься в межах об'єкта [12; 13]. Предмет дослідження відображає безпосередньо те, що буде досліджуватись в роботі, предмет має відображати тему та мету дипломної роботи.

Приклади

Предметом дослідження є теоретичні та практичні положення щодо розроблення управлінських рішень забезпечення міжнародної конкурентоспроможності підприємства.

Предметом дослідження є теоретичні та методичні аспекти організації зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

База дослідження. Зазначається підприємство, що досліджується.

Методи дослідження. Перераховуються використані наукові методи дослідження та змістовно відзначається, що саме досліджувалось кожним методом; обґрунтовується вибір методів, що забезпечують достовірність отриманих результатів [12; 13].

Приклад

У магістерській дисертації було використано такі методи дослідження: порівняння, графічний, економіко-математичний і інші методи економічного обґрунтування, а також систематизації та узагальнення (для розроблення рекомендацій та пропозицій щодо розвитку міжнародної діяльності досліджуваного підприємства), економіко-статистичний (для проведення розрахунків економічної ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства), аналітичний і структурно-логічний (для розроблення науково-практичних рекомендацій щодо вдосконалення стратегічного планування розвитку міжнародної діяльності підприємства), графічний (для представлення результатів дослідження).

Наукова новизна. Виокремлення тих результатів, які були запропоновані здобувачем.

Приклад

У ході дослідження були отримані теоретичні та практичні результати, які характеризуються новизною дослідження, зокрема:

дістало подальшого розвитку дослідження етапів формування адаптивної стратегії міжнародної діяльності підприємства на основі розробки збалансованих цілей підприємства та врахування впливу непередбачуваних факторів зовнішнього середовища світового ринку;

удосконалено: підходи до сценарного планування розвитку міжнародної діяльності підприємств в умовах непередбачуваних кон'юнктурних параметрів світового ринку.

Практична значущість для підприємства, організації. Включає результати досліджень, проведених самостійно, що можуть бути впроваджені в діяльність підприємств.

Приклад

Розроблені в магістерській дисертації рекомендації та пропозиції щодо вдосконалення управління розвитком міжнародної діяльності підприємства були представлені на розгляд ради директорів ПрАТ «XXXXX», де було визнано перспективну можливість практичного застосування окремих заходів та пропозицій щодо забезпечення сталого розвитку експортної діяльності підприємства (акт впровадження №... від ..... р.)

Апробація результатів дослідження. Зазначається перелік публікацій, в яких розміщено результати проведеного дослідження здобувача.

Теоретичний розділ. Подається аналітичне дослідження джерел за темою магістерської дисертації, сучасний стан об'єкту дослідження, аналіз наявних напрацювань інших дослідників [13]. Розглядаються теоретичні та методичні аспекти досліджуваної проблеми, аналітичний огляд літературних джерел предмета дослідження, критичний аналіз різних поглядів на проблему, здійснюється їх наукова класифікація, основні фактори впливу на стан і розвиток досліджуваного об'єкта тощо [13] також надаються методики аналізу визначених проблем, які будуть використовуватись у наступних частинах роботи. Розділ містить узагальнення, обґрунтування, висновки, власні думки згідно напряму дослідження.

Змістовні пояснення щодо підрозділів

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ МІЖНАРОДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

1.1. Поняття та принципи управління розвитком підприємства

Дослідити різні підходи вітчизняних та зарубіжних вчених до трактування поняття «розвиток підприємства» та «управління розвитком підприємства», провести їх критичний аналіз; визначити та обґрунтувати принципи управління розвитком підприємства з урахуванням специфіки галузі дослідження; визначити класифікаційні групи та ознаки щодо способів управління розвитком підприємства.

1.2. Організаційно-економічні інструменти управління розвитком міжнародної діяльності підприємства

Провести комплексне дослідження інструментів управління розвитком міжнародної діяльності підприємства; визначити перелік та охарактеризувати організаційні та економічні інструменти; визначити сфери відповідальності з урахуванням функцій менеджменту.

1.3. Науково-методичні підходи до оцінювання ефективності розвитку міжнародної діяльності підприємства

Навести комплексні та універсальні методи оцінювання ефективності розвитку міжнародної діяльності підприємства; обґрунтувати їх вплив на діяльність підприємства; узагальнити методичні підходи до підвищення ефективності розвитку міжнародної діяльності підприємства.

Висновок до розділу 1

Навести узагальнюючі висновки з проведеного у розділі 1 дослідження.

Аналітичний розділ. Другий розділ містить детальний аналіз статистичних та аналітичних матеріалів, які визначають рівень розв’язання окремих аспектів досліджуваної проблеми в цілому на досліджуваному підприємстві. На основі вивчення, оброблення та узагальнення аналітичних матеріалів здобувач виявляє вплив позитивних і негативних факторів, встановлює об’єктивні та суб’єктивні причини недоліків, оцінює можливості підприємства щодо підвищення ефективного розвитку тих чи інших напрямів діяльності з огляду на сучасні тенденції. Виявляються основні проблеми розвитку або діяльності підприємства у контексті теми дослідження.

Змістовні пояснення щодо підрозділів

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ МІЖНАРОДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ПРАТ «ХХХ»

2.1. Діагностика бізнес-середовища підприємства та його господарської діяльності

Надати коротку організаційно-економічну характеристику підприємства; представити основні узагальнюючі показники діяльності підприємства за останні 3-5 років, використовуючи офіційну фінансову звітність підприємства; детально проаналізувати міжнародну діяльність за географічною ознакою, товарним асортиментом, країнами-партнерами, підприємствами-партнерами в динаміці за 3-5 років; провести аналіз бізнес-партнерів та конкурентів підприємства; визначити фактори зовнішнього середовища розвитку галузі, в якій функціонує підприємство.

2.2. Аналіз ефективності управління розвитком міжнародної діяльності підприємства

Оцінити міжнародну діяльність підприємства на основі попередніх розрахунків у п. 2.1; розраховувати ефективність управління розвитком міжнародної діяльності в динаміці за 3-5 років; оцінити аналогічні показники для конкурентів підприємства з метою виявлення

його конкурентних переваг чи недоліків у функціонуванні; показники ефективності доречно розраховувати за декількома методиками для обґрунтування достовірності отриманих розрахунків.

2.3. Проблемні аспекти в управлінні розвитком міжнародної діяльності підприємства
Визначити фактори зовнішнього та внутрішнього середовища, що впливають на діяльність підприємства в цілому та його міжнародну діяльність; виокремити фактори, що здійснюють негативний вплив на різних етапах управління розвитком міжнародної діяльності; вплив кожного фактора обґрунтовувати із статистичним підтвердженням або спростуванням; обґрунтовані проблемні аспекти стануть підґрунтям для розроблення практичних рекомендацій у розділі 3.

Висновок до розділу 2

Навести узагальнюючі висновки з проведеного у розділі 2 дослідження.

Рекомендаційний розділ. У третьому розділі потрібно надати конкретні обґрунтовані пропозиції щодо удосконалення теми дослідження. Характер і зміст заходів, що пропонуються, повинні базуватися на аналізі, проведеному в другому розділі роботи, з урахуванням виявлених відхилень, проблем та недоліків. Важливою частиною обґрунтування пропозицій та рекомендацій має бути розрахунок економічної ефективності та прогнозування результатів діяльності підприємства після впровадження запропонованих заходів.

Змістовні пояснення щодо підрозділів

РОЗДІЛ 3. ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОЇ КОН'ЮНКТУРИ РИНКУ

3.1. Науково-практичні рекомендації щодо вдосконалення стратегічного планування розвитку міжнародної діяльності підприємства

Охарактеризувати доцільні напрями вдосконалення управління розвитком міжнародної діяльності та сконцентрувати увагу на етапі її стратегічного планування; запропонувати практичні рекомендації у відповідності із виявленими проблемними аспектами у п. 2.3; визначити, які структурні підрозділи будуть реалізовувати запропоновані рекомендації та зазначити центри відповідальності.

3.2. Розробка альтернативних проектів розвитку міжнародної діяльності підприємства згідно різних сценаріїв розвитку кон'юнктури ринку

Запропонувати альтернативні проекти розвитку міжнародної діяльності підприємства згідно різних сценаріїв розвитку кон'юнктури ринку; визначити їх переваги та недоліки, оцінити ефективність даних проектів; розрахувати необхідний період впровадження проекту; оцінити потенційні ризики бізнес-середовища та передбачити можливі методи мінімізації їх впливу на впровадження проектів; описати бізнес-партнерів, що будуть залучені до реалізації проекту тощо.

3.3. Прогнозування впливу запропонованих заходів на економічну ефективність підприємства

Провести прогнозування впливу запропонованих у п. 3.2 заходів на економічну ефективність підприємства, порівняти ефекти від впровадження запропонованих заходів та обґрунтувати вибір найбільш оптимального для подальшого розвитку підприємства, здійснювати прогнозування різними методами з метою обґрунтування достовірності отриманих результатів та підтвердження доцільності запропонованих заходів.

Висновок до розділу 3

Навести узагальнюючі висновки з проведеного у розділі 3 дослідження.

ВИСНОВКИ. Підсумковим етапом наукового дослідження є висновки, де узагальнюються наукові та практичні результати виконаної магістерської дисертації на здобуття ступеня магістра. Висновки до кваліфікаційної роботи в цілому викладають на окремому аркуші після висновків до 3-го розділу (обсягом 3-4 сторінки). У них подається оцінювання отриманих результатів дослідження та запропонованих пропозиції. Текст висновків доцільно розділяти на підпункти: 1, 2, 3, 4, ...

Висновки до кваліфікаційної роботи мають бути ґрунтовним, виваженим завершенням дослідження, на основі яких може формуватися доповідь.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ. Список використаних джерел, на які є посилання в основній частині роботи, наводять у кінці тексту магістерської дисертації, починаючи з нової сторінки, у тому числі публікації здобувача. Список використаних джерел має нараховувати не менше 60 джерел.

Список використаних джерел складається із законодавчих актів, нормативних матеріалів, вітчизняної, зарубіжної наукової літератури, фахових видань, інформаційних ресурсів Інтернету. Список використаних джерел наводять у порядку їх згадування в тексті або в алфавітному порядку відповідно до Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» [3; 4; 13] (Додаток К).

ДОДАТКИ. До додатків можуть бути включені: додаткові ілюстрації або таблиці; матеріали, які через великий обсяг або форму подання не можна включити до основної частини кваліфікаційної роботи та необхідний для повноти сприйняття інформації.

3 ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ ДИСЕРТАЦІЇ

Вимоги до оформлювання магістерської дисертації мають відповідати загальним вимогам до наукових робіт згідно Національного стандарту ДСТУ 3008:2015 Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання (Національний стандарт України) [2; 13].

Текст магістерської дисертації набирають на комп'ютері через 1,5 міжрядкові інтервали (29-30 рядків на сторінці), друкують за допомогою принтера на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм); шрифт текстового редактора – Times New Roman, розмір 14 мм. Поля: зліва – не менше 25 мм, справа – не менше 10 мм, зверху і знизу – не менше 20 мм. Абзац – 15 мм. Шрифт друку повинен бути чітким, щільність тексту – однаковою [2; 13].

Кожну структурну частину роботи починають з нової сторінки. Заголовки структурних частин **РЕФЕРАТ, АВСТРАКТ, ЗМІСТ, ВСТУП, 1..., 2..., 3..., ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ** друкують великими літерами напівжирним шрифтом по центру сторінки без крапки [2; 13]. Ці складові магістерської дисертації не нумерують на початку назви. На початку розділу слово «РОЗДІЛ» не ставлять, а ставлять лише його порядковий номер без крапки, а потім друкують заголовок розділу великими літерами. Розділи нумерують арабськими цифрами [2; 13].

Структурний елемент «**ЗМІСТ**» подається в магістерській дисертації після реферату, починаючи з наступної сторінки [2; 13]. Для формування змісту доцільно використовувати функцію «автоформування» на основі «заголовки та покажчики» Microsoft Office Word, формат – «з шаблону», заповнювач – «...», рівні – «2».

Підрозділи. Назви підрозділів друкуються в порядку розміщення тексту (не з нової сторінки, а в продовженні попередньої). Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу (1.1, 1.2, 1.3...), між якими ставлять крапку [2; 13]. Наприкінці номера підрозділу крапка не ставиться. Наприклад: «1.3 Методичні підходи до оцінювання експортної діяльності підприємства» – це третій підрозділ першого розділу магістерської дисертації. Відстань між заголовком і подальшим або попереднім текстом має бути не менше ніж два міжрядкових інтервали [2; 13]. Після кожного розділу наводяться висновки до нього. Заголовки підрозділів та «Висновки до розділу» друкують малими літерами (крім першої великої)

напівжирним шрифтом з абзацного відступу без крапки в кінці [2; 13]. «Висновки до розділу» друкуються у порядку розміщення тексту, а не з нової сторінки.

Переліки. Переліки (списки) подають у розділах, підрозділах, пунктах і/або підпунктах [2; 13]. Перед переліком ставлять двокрапку (крім пояснювальних переліків на рисунках) [2; 13]. Якщо подають переліки одного рівня підпорядкованості, на які у звіті немає посилань, то перед кожним із переліків ставлять знак «тире». Наприклад, функціями менеджменту є:

- планування;
- організування;
- мотивація;
- контроль.

Оформлення посилань на літературні джерела. В тексті магістерської дисертації здобувач має надавати посилання на літературні джерела, список яких зазначається в кінці магістерської дисертації. У разі прямого цитування, цитата береться у лапки. Посилання подаються одразу після закінчення цитати у квадратних дужках, де вказується порядковий номер джерела з переліку посилань та відповідна сторінка джерела за необхідності. Наприклад, [7, с. 21] означає, що використано інформацію з джерела під номером 7 у переліку посилань, яка знаходиться на сторінці 21. Посилання у переліках ставляться перед двокрапкою та наприкінці переліку. Наприклад, функціями менеджменту є [25, с. 78]:

- планування;
- організування;
- мотивація;
- контроль [25, с. 78].

До списку використаних джерел входять лише ті публікації вітчизняних та зарубіжних вчених, аналітичні матеріали, статті у фахових журналах тощо, на які є посилання в тексті магістерської дисертації. Всі джерела вказуються на мові оригіналу.

При формуванні списку використаних джерел необхідно дотримуватися національного стандарту ДСТУ 8302-2015 Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання (Додаток Л) [3; 13]. Відповідно до якого [3; 13]:

1) у разі оформлення книги (в тому числі і монографії), яка має від одного до чотирьох авторів, структура оформлення бібліографічного посилання включає: прізвище та ініціали автора (авторів через кому) (*крапка*).

Назва підручника (посібника, монографії) – крапка або двокрапка, якщо далі йде уточнення «навчальний посібник», «підручник» чи «монографія». Місто (*дві крапки*). Назва видавництва (*кома*), рік видання (*крапка*). Кількість сторінок – позначення «с». У разі розміщення книги в Інтернет мережі надалі вказується URL: <http://www...> (дата звернення: ....);

Приклад

Дергачова В.В., Кузнецова К.О., Манаєнко І.М. Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник. К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2020. 424 с.

Лепа Р. Н., Охтеня А. А. Управління розвитком промислових підприємств в умовах неоіндустріалізації: механізм, моделі і методи : монографія. Київ: Інститут економіки промисловості НАН України, 2016. 184 с. URL: <https://iie.org.ua/monografiyi/upravlenie-razvitiem-promyishlennyih-predpriyatiy-vusloviyah-neoindustrializatsii-mehanizm-modeli-i-metodyi-monogr-r-n-lepa-a-a-ohtenr-v-prokopenko-i-dr-pod-obshh-red-r-n-lepyi-2016/> (дата звернення: 27.09.2020)

2) у разі книги, що містить більше ніж чотири автори, посилання наводиться у такій послідовності: назва підручника (посібника, монографії) – крапка або двокрапка, якщо далі йде уточнення «навчальний посібник», «підручник» чи «монографія», / ініціали, прізвище першого автора та ін.; за заг. ред. – ініціали, прізвище (*крапка*). Місто: назва видавництва (*кома*), рік видання (*крапка*). Кількість сторінок – позначення «с». У разі розміщення книги в Інтернет мережі надалі вказується URL: [http://www....](http://www...) (дата звернення:...);

Приклад

Менеджмент-освіта для бакалаврів: практикум: у 2 т. / В.В. Дергачова та ін. Т. 2. К.: НТУУ «КПІ», 2014. 464 с.

3) у разі частини книги підручника (посібника, монографії): прізвище та ініціали автора (авторів через кому) (*крапка*). Назва розділу (підрозділу) / прізвище та ініціали автора (авторів через кому) (*крапка*). *Курсивом* – назва підручника (посібника, монографії) – крапка або двокрапка, не курсивом, якщо далі йде уточнення «навчальний посібник», «підручник» чи «монографія». Або якщо авторів більше ніж чотири за наведеними рекомендаціями вище. Місто: Назва видавництва (*кома*), рік видання (*крапка*). Сторінки, на яких розміщено матеріал - «С.» (наприклад: С. 5-17). У разі розміщення книги в Інтернет мережі надалі вказується URL: <http://www...> (дата звернення: ,,,);

Приклад

Бояринова К.О. Методичні рекомендації щодо оцінювання доцільності реалізації інноваційних проектів підприємством / Науково-методичне забезпечення діяльності промислових підприємств в умовах нестабільного середовища: монографія / В.В. Дергачова та ін. К.: НТУУ «КПІ». 2011, С. 251-272.

4) при посиланні на автореферати дисертацій, структура посилання

містить такі елементи: прізвище та ініціали автора (авторів через кому) (*крапка*). Назва: (*двокрапка*). автореф. дис. (*крапка*) ... (*три крапки*) докт. екон. наук (*двокрапка*): Місто (*кома*), рік видання (*крапка*). Кількість сторінок - позначення «с». У разі розміщення автореферату в Інтернет мережі надалі вказується URL: <http://www...> (дата звернення: ....) (*крапка*);

Приклад

Кравченко М.О. Системно-структурний підхід до формування економічної стійкості машинобудівників підприємств: автореф. дис.....докт. екон. наук: 08.00.04. Київ, 2018. 44 с. URL: https://ela.kpi.ua/jspui/bitstream/123456789/25229/1ZKravchenko_aref.pdf (дата звернення: 23.12.2019).

5) якщо посилання здійснюється на статтю, тоді структура має такий вигляд: прізвище та ініціали автора (авторів через кому) (*крапка*). Назва статті. Курсивом назва журналу або вісника або збірника наукових праць (*крапка*). Рік видання (*крапка*). Номер видання (*крапка*). Сторінки, на яких розміщено матеріал – «С.» (наприклад: С. 5-17). У разі розміщення в Інтернет мережі надалі вказується URL: <http://www...> (дата звернення: ....). У разі розміщення статті в електронному виданні сторінки не зазначаються;

Приклад

Голюк В.Я., Кузнецова К.О., Дергачов Є.В. Податкові стимули економічного зростання: досвід Південної Кореї. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні відносини та світове господарство»*. 2022. № 42. URL: <http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/index.php/2022> (дата звернення: 23.08.2022).

б) під час посилання на матеріали конференції, в його складі слід зазначати: прізвище та ініціали автора (авторів через кому) (*крапка*). Назва тез. Курсивом – назва конференції (*двокрапка*). Не курсивом - матеріали. Номер конференції – Міжнар. наук.-практ. конф. або Всеукр. наук.-практ. конф. (*кома*), місто, перед яким ставиться позначення «м.» (*кома*), дати проведення конференції та місто в якому вона проводилась (*кома*), рік (*крапка*). Сторінки, на яких розміщено матеріал – «С.» (наприклад: С. 5-17). У разі розміщення в Інтернет мережі надалі вказується URL: <http://www...> (дата звернення: ....);

Приклад

Бояринова К.О. Функціональна взаємодія підприємства машинобудування як ядра розвитку реального сектору економіки. *Економіка, менеджмент та аудит: сучасні проблеми та напрями розвитку* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф.: у 2-х частинах. Ч.1, м. Львів, 29-30 травня 2015 р. Львів, 2015. С. 39-41.

7) посилання на закон, наказ або розпорядження оформлюється таким чином: назва закону (*двокрапка*). Закон України – номер закону, від ... / Верховна Рада України (*крапка*) Місце розміщення або опублікування;

Приклад

1. Про схвалення Концепції Загальнодержавної цільової економічної програми розвитку промисловості на період до 2020 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.07.2013 р. № 603-р / Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/603-2013-p> (дата звернення: 23.12.2021).

8) у разі оформлення інформації з веб-сайту зазначається: прізвище та ініціали автора (авторів через кому), якщо текст є авторським (*крапка*). Назва публікації (*крапка*). Курсивом назва сайту (*двокрапка*). Вебсайт (*крапка*). URL: <http://www...> (дата звернення: ....);

Приклад

1. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України: веб-сайт. URL: <http://smida.gov.ua> (дата звернення: 23.12.2021).

2. Річна інформація емітента цінних паперів ПАТ «ЗАВОД «БУДМАШ». *Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України*: веб-сайт. URL: <http://smida.gov.ua> (дата звернення: 23.12.2021).

3. Річна інформація емітента цінних паперів Державної акціонерної холдингової компанії «Артем». *Державна акціонерна холдингова компанія «Артем»*: веб-сайт. URL: <http://www.artem.ua> (дата звернення: 23.12.2021).

Скорочення. У магістерській дисертації часто зустрічаються скорочення. Зокрема, можна використовувати: і т. ін. (і таке інше), та ін. (та інші), у випадку позначення цифрами століть і років: ст. (століття), р. (рік), рр. (роки). Слова «так званий», «наприклад», «близько», «формула» не скорочуються [2; 13].

Нумерація сторінок. Нумерація сторінок магістерської дисертації здійснюється арабськими цифрами в правому верхньому кутку без крапки, зі збереженням наскрізної нумерації усього тексту [2; 13], шрифт Times New Roman, 12 кегель. Нумеруються всі сторінки, крім титульного аркуша, завдання, реферату, змісту та додатків [2; 13]. Тобто нумерація сторінок проставляється, починаючи зі структурного елемента «**ВСТУП**», номер сторінки є тим, який аркуш займає структурний елемент, враховуючи кількість сторінок починаючи з титульної сторінки (наприклад, з восьмої сторінки).

Магістерська дисертація скріплюється та підшивається у тверду палітурку.

Допоміжними матеріалами в магістерській дисертації є: *рисунки* (схеми, діаграми, графіки тощо), *формули*, *таблиці*, *додатки*.

Рисунки позначають словом «Рисунок» і нумерують послідовно в межах кожного розділу, за винятком поданих у додатках [2; 13]. Номер рисунку складається з номера розділу та порядкового номера ілюстрації через крапку [2; 13]. Наприклад, Рисунок 1.2 – це другий рисунок першого розділу. Назву рисунка друкують з великої літери та розміщують під ним посередині рядка [2; 13],

наприклад, «Рисунок 2.1 – Тенденції розвитку міжнародної ТОВ «XXX» за 2015-2021 рр., тис. грн.» (див. приклад рис. 2.5). Номер, назва рисунку та пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією [2; 13]. У текстовій частині магістерської дисертації використовуються скорочення слова «рисунок», замінюючи його на «рис.», наприклад: «Динаміка показників експортного потенціалу наведено на рис. 3.1». Посилаючись на ілюстрації, необхідно використовувати такі вирази: «див. рис. 3.1», «відповідно до рис. 3.1».

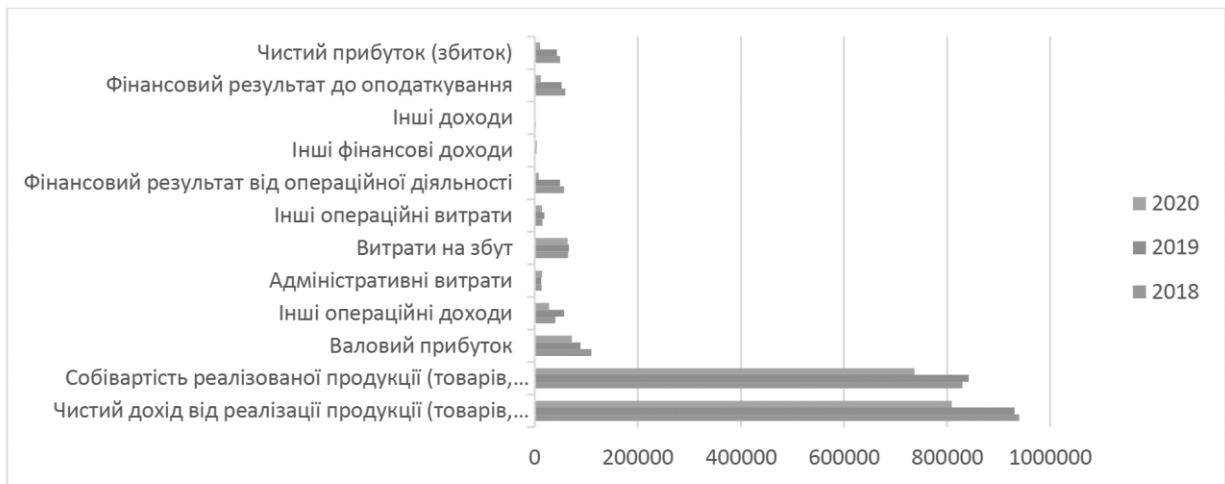

Рисунок 2.5 – Динаміка основних фінансових показників підприємства

Джерело: складено автором на основі табл. 2.5

або Джерело: [123]

або (складено на основі [123])

Таблиці та рисунки слід наводити безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше або на наступній сторінці [2; 13]. Таблиці та рисунки, розміщені на окремих сторінках кваліфікаційної роботи, включають до загальної нумерації сторінок, а ті – розміри яких більше формату А4 – рекомендується подавати у додатках [2; 13].

Таблиці нумерують арабськими цифрами наскрізною нумерацією в межах розділу, за винятком таблиць, що наводяться у додатках [2; 13]. Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою [2; 13]. Наприклад, Таблиця 3.1 – це перша таблиця третього розділу. У випадку поділу таблиці на частини, її верхівку замінюють номерами рядків, нумеруючи їх арабськими цифрами в першій частині таблиці [2; 13]. Слово «Таблиця» подають лише один раз над першою частиною таблиці [2; 13]. Над іншими частинами таблиці з абзацного відступу друкують «Продовження

таблиці 3.1» або «Кінець таблиці 3.1» без повторення її назви [2; 13].

Всередині таблиці використовують шрифт Times New Roman, 12 кегль, одинарний міжрядковий інтервал. Назву таблиці друкують з великої літери і розміщують над таблицею з абзацного відступу (див. приклад табл. 3.4) [2; 13].

У текстовій частині магістерської дисертації використовують скорочення слова «таблиця», замінюючи його на «табл.», наприклад: «Показники розвитку міжнародної діяльності підприємства наведено в табл. 3.4».

Таблиця 3.4 – Показники розвитку міжнародної діяльності підприємства у 2015-2019 рр.

Показники	2017	2018	2019	2020	2021
Обсяги експорту, млн. грн	110	924	9897	21661	28260
Приріст експорту, % (до поп. року)	108,7	52,0	88,4	193,7	105,5
Обсяги імпорту, млн. грн	110	924	9897	21661	28260
Приріст імпорту, % (до поп. року)	108,7	52,0	88,4	193,7	105,5

Розраховано автором на основі даних ТОВ «ХХХ» або Джерело: [123].

Якщо таблиця запозичена, то в кінці таблиці необхідно вказати слово «Джерело» і посилання на першоджерело. Якщо таблиця побудована на основі даних, розрахованих автором, тоді в кінці таблиці необхідно написати: «Розраховано автором на основі даних...» і вказати статистичні органи або організацію, яка звітує, або посилання на номер літературного джерела у квадратних дужках.

Примітки. Примітки подають у роботі якщо є потреба пояснень до тексту, таблиць, рисунків. Примітки подають безпосередньо після тексту, під рисунком (перед його назвою), під основною частиною таблиці (у її межах) [2; 13]. Слово «Примітка» друкують кеглем 12 через один міжрядковий інтервал з абзацного відступу з великої літери з крапкою в кінці, у тому самому рядку через проміжок з великої літери друкують текст примітки тим самим шрифтом [2; 13].

Формули нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу та порядкового номера формули у розділі, відокремлених крапкою [2; 13]. Номер формули зазначають на рівні формули у круглих дужках у крайньому правовому положенні, наприклад: (3.1) (перша формула третього розділу) [2; 13]. Посилання на формули подають порядковим номером формули в дужках, наприклад: «... у формулі (3.1)» [2; 13]. Пояснення значень символів і

числових коефіцієнтів формули наводять під нею в тій послідовності, в якій вони подані у формулі, а значення кожного символу і числового коефіцієнта записують з нового рядка [2; 13]. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки. Кожна формула відокремлюється від тексту одним вільним рядком [2; 13].

Приклад

Далі необхідно перевести пріоритет цілі у вагомість (значимість) за наступною формулою 3.1:

$$\omega_g = \frac{C_g - C_{min}}{C_{max} - C_{min}} \quad (3.1)$$

C_g – пріоритет g -ї цілі, визначений у табл. 3.2;

C_{min} – мінімальне значення пріоритету ($C_{min} = 1$);

C_{max} – максимальне значення пріоритету.

Додатки оформлюються як продовження магістерської дисертації на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань на них в тексті. Кожний додаток друкується з нової сторінки, сторінки додатків не нумеруються. По центру рядка великими літерами друкується слово «ДОДАТОК» (без знака №) і велика літера, що позначає додаток. Наприклад: «ДОДАТОК В» [2; 13]. Додатки позначаються великими літерами української абетки, за винятком Г, Є, І, Ії, Й, И, О, Ч, Ъ [2; 13]. Додаток повинен мати заголовок, надрукований зверху малими літерами з першої великої, симетрично відносно тексту сторінки [2; 13]. Якщо зміст додатка не вміщується на одну сторінку, то на наступній сторінці з абзацу зазначається «Продовження додатку...» у правому верхньому кутку сторінки [2; 13].

Рисунки, таблиці, формули в тексті додатків треба нумерувати в межах кожного додатка, починаючи з літери, що позначає додаток, наприклад, рисунок В.3 – третій рисунок додатку В; таблиця В.2 – друга таблиця додатку В; формула (В.1) – перша формула додатку В [2; 13].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Освітньо-професійна програма «Менеджмент міжнародного бізнесу» другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент». Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. URL: https://osvita.kpi.ua/sites/default/files/opfiles/073_OPPM_MMB_2022_0.pdf
2. ДСТУ 3008:2015. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання. Національний стандарт України. URL: http://www.knmu.kharkov.ua/attachments/3659_3008-2015.PDF
3. ДСТУ 8302:2015 Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Національний стандарт України. URL: https://kubg.edu.ua/images/stories/podii/2017/06_21_posylannia/dstu_8302.pdf
4. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації: наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#Text>
5. Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент» для другого (магістерського) рівня вищої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/07/12/073-menedzhment-magistr.pdf>
6. Про вищу освіту: Закон України № 1556-VII від 12.05.2022. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
7. Положення про екзаменаційну комісію та атестацію здобувачів вищої освіти в КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. URL: https://osvita.kpi.ua/sites/default/files/downloads/Pologennia_EK_atestaciia_2022.pdf
8. Приклади оформлення використаних джерел: відповідно до Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015. URL: <https://msu.edu.ua/library/wp-content/uploads/2019/02/pryklady-oformlennja-bibliorafichnoho-opysu-zhidno-dstu-8302.pdf>
9. Положення про систему запобігання академічному плагиату в Національному технічному університеті України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського. URL: https://osvita.kpi.ua/sites/default/files/downloads/Pol_zapobiganniu_plagiatu.pdf

10. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2018/10/25/recomendatsii.pdf>

11. Менеджмент міжнародного бізнесу: методичні вказівки до виконання та захисту магістерських дисертацій на здобуття ступеня магістра для студентів факультету менеджменту та маркетингу галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 073 «Менеджмент», спеціалізації «Менеджмент міжнародного бізнесу» / Уклад.: В.В. Дергачова, М.О. Кравченко, К.О. Бояринова, І.М. Манаєнко. К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. 56 с.

12. Стеченко Д.М. Методологія наукових досліджень: підручник. Київ: Знання, 2007. 309 с.

13. Виконання та захист дипломних робіт на здобуття ступеня бакалавра: навч. посіб. для студ. спеціальності 073 «Менеджмент» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: В. В. Дергачова, К. О. Бояринова, Т. А. Коцко.. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. 105 с. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/36668>

14. Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. URL: https://osvita.kpi.ua/sites/default/files/downloads/Pologennia_RSO_2022.pdf

ДОДАТОК А**Заява про затвердження теми магістерської дисертації**

Завідувачу кафедри
менеджменту підприємств
д.е.н., проф.
Вікторії ДЕРГАЧОВІЙ
студента гр. УЗ-11мп
Петра ПЕТРЕНКА

Заява

Прошу затвердити тему магістерської дисертації за освітньо-професійною програмою підготовки «Менеджмент міжнародного бізнесу» на здобуття ступеня магістра за другим (магістерським) рівнем вищої освіти «.....».

(назва теми)

Науковий керівник: к.е.н., доц. Ім'я ПРІЗВИЩЕ.

Дата

Підпис студента

Не заперечую *(візується від руки)* Ім'я ПРІЗВИЩЕ
(підпис)

ДОДАТОК Б

Відгук наукового керівника магістерської дисертації

ВІДГУК

наукового керівника магістерської дисертації
на здобуття ступеня магістра,
виконаної на тему: «*Назва теми*»
студентом (студенткою) групи УЗ - _____
Петром Петровичем ПЕТРЕНКОМ

Складається у довільній формі із зазначенням:

- актуальність дослідження;*
- відповідність виконаної кваліфікаційної роботи завданню;*
- висновок про оригінальність роботи на підставі експертної оцінки роботи з урахуванням звіту подібності;*
- критичний огляд змісту окремих частин роботи із зазначенням найбільш важливих і значущих питань;*
- підготовленість студента до прийняття сучасних управлінських рішень;*
- виокремлення найбільш важливих теоретичних і практичних результатів, їх апробації;*
- вміння самостійно вирішувати практичні задачі;*
- недоліки в роботі (зауваження);*
- висновки щодо відповідності якості підготовки студента вимогам освітньої програми і можливості присвоєння йому ступеня бакалавра (магістра) та кваліфікації (формулювання згідно з навчальним планом).*

Магістерська дисертація на здобуття ступеня магістра виконана у повному обсязі, відповідає встановленим вимогам, заслуговує на позитивну оцінку, а її автору, Петру Петровичу ПЕТРЕНКУ, може бути присвоєна кваліфікація магістра менеджменту міжнародного бізнесу за освітньо-професійною програмою «Менеджмент міжнародного бізнесу» спеціальності 073 «Менеджмент».

Науковий керівник:
доц. кафедри
менеджменту підприємств,
к.е.н., доц.

підпис

Ім'я ПРІЗВИЩЕ

ДОДАТОК В**В.1 Структура акту про впровадження результатів магістерської дисертації**

НА БЛАНКУ ПІДПРИЄМСТВА

АКТ № ..... від
про впровадження результатів дослідження
«Назва теми»

Керівництво підприємства надало баланси, звіти та іншу економічну та технологічну інформацію з обраної теми.

Результати виконаної роботи студентом КПІ імені Ігоря Сікорського факультету менеджменту та маркетингу Петром Петровичем ПЕТРЕНКОМ, впроваджено у діяльність підприємства, зокрема, ...

Впровадження результатів магістерської дисертації дозволило розширити та вдосконалити .....

Директор підприємства _____ Ім'я ПРІЗВИЩЕ
(підпис)

Печатка

В.2 Структура листа-відзива від підприємства на магістерську дисертацію

ЛИСТ- ВІДЗИВ

назва організації
на магістерську дисертацію
на здобуття ступеня магістра за освітньо-професійною програмою
«Менеджмент міжнародного бізнесу»

студента КШ ім. Ігоря Сікорського ПІБ

на тему: «Назва теми».

1. Актуальність теми.
2. Якість проведеного аналізу проблеми, достовірність наведеної в роботі інформації.
3. Практична значущість висновків і рекомендацій.
4. Наявність недоліків.
5. Загальний висновок.

Рецензент,

посада, місце роботи

підпис

Ім'я ПРІЗВИЩЕ

Печатка

Дата

ДОДАТОК Г
Структура рецензії на магістерську дисертацію

РЕЦЕНЗІЯ
на магістерську дисертацію
на здобуття ступеня магістра,
виконану на тему: «Назва теми»
студентом групи УЗ - _____
Петром Петровичем ПЕТРЕНКОМ

Складається у довільній формі із зазначенням:

- *відповідності дипломної роботи затвердженій темі та завданню на дипломну роботу;*
- *актуальності теми;*
- *реальності роботи (виконання на замовлення підприємств);*
- *змісту роботи, з оцінюванням кожного розділу щодо глибини економіко-управлінського обґрунтування прийняття рішень; ступеня використання сучасних досягнень науки, виробництва, інформаційних та управлінських технологій; оригінальності прийнятих рішень та отриманих результатів; правильності проведених розрахунків, наявності і повноти аналітично-прогнозного підтвердження прийнятих рішень;*
- *якості оформлення;*
- *можливості впровадження результатів магістерської дисертації;*
- *недоліків та зауважень;*
- *оцінка («відмінно», «дуже добре», «добре», «задовільно», «достатньо», «незадовільно»), на яку заслуговує робота;*
- *відповідність вимогам, можливості присвоєння студенту ступеня магістра та кваліфікації.*

Магістерська дисертація на здобуття ступеня магістра виконана у повному обсязі, відповідає встановленим вимогам, заслуговує на оцінку «відмінно», а її автору, Петру Петровичу ПЕТРЕНКУ, може бути присвоєна кваліфікація магістра менеджменту міжнародного бізнесу за освітньо-професійною програмою «Менеджмент міжнародного бізнесу» спеціальності 073 «Менеджмент».

Рецензент:
доцент кафедри

_____
к.е.н., доц.

підпис

Ім'я ПРІЗВИЩЕ

ДОДАТОК Д**Зразок титульного листа магістерської дисертації****НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»****ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА МАРКЕТИНГУ****КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВ**«На правах рукопису»
УДК _____До захисту допущено:
Завідувач кафедри
_____ Вікторія ДЕРГАЧОВА
«   » _____ 2022 р.**МАГІСТЕРСЬКА ДИСЕРТАЦІЯ****на здобуття ступеня магістра
за освітньо-професійною програмою
«Менеджмент міжнародного бізнесу»
спеціальності 073 Менеджмент****на тему: «Стратегія розвитку зовнішньоекономічної діяльності
підприємства»****Виконав:**студент 2-го курсу, групи УЗ-
ПЕТРЕНКО Петро Петрович _____**Науковий керівник:**доцент кафедри менеджменту підприємств,
к.е.н., доц. ІВАНОВА Людмила Петрівна _____**Рецензент:**доцент кафедри _____,
к.е.н., доц. ВАСИЛЕНКО Іван Федорович _____*Засвідчую, що у цій магістерській
дисертації немає запозичень з праць
інших авторів без відповідних посилань*
Студент _____

Київ – 2022 року

ДОДАТОК Ж**Зразок завдання на магістерську дисертацію****НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»****ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА МАРКЕТИНГУ****КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВ****Рівень вищої освіти – другий (магістерський)****Спеціальність – 073 Менеджмент****Освітньо-професійна програма «Менеджмент міжнародного бізнесу»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

_____ Вікторія ДЕРГАЧОВА

«   » _____ 2021 р.

ЗАВДАННЯ**на магістерську дисертацію студенту****ПЕТРЕНКУ ПЕТРУ ПЕТРОВИЧУ****1. Тема дисертації «Стратегія розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства»,**

науковий керівник дисертації ІВАНОВА Людмила Петрівна, доцент кафедри менеджменту підприємств, к.е.н., доц., затверджені наказом по університету від .....2022 року № .....-с.

2. Строк подання студентом дисертації: «   » _____ 2021 року.**3. Об'єкт дослідження:** стратегічне управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства у мінливих зовнішніх умовах.**4. Предмет дослідження:** теоретичні, науково-методичні, практичні аспекти стратегічного управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства.

5. Перелік завдань, які потрібно розробити:

а) теоретико-методологічна частина:

- розглянути сутність стратегії розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства та дослідити її інформаційне забезпечення;
- визначити місце стратегії розвитку зовнішньоекономічної діяльності у системі стратегічного планування підприємства;
- узагальнити науково-практичні підходи до розробки стратегії розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства;

б) дослідницько-аналітична частина:

- проаналізувати господарсько-економічну діяльність ТОВ «.....»;
- оцінити ефективність зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «.....»;
- виокремлення передумов удосконалення стратегії розвитку ТОВ «.....»;

в) проектно-рекомендаційна частина:

- сформулювати науково-практичні рекомендації щодо стратегічного розвитку зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «.....»;
- розробити проєкт розвитку зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «.....»;
- оцінити та спрогнозувати витрати та ризики запропонованого проєкту.

6. Орієнтовний перелік ілюстративного матеріалу

1. Стратегія розвитку зовнішньоекономічної діяльності у системі стратегічного планування підприємства.
2. Організаційна структура ТОВ «...»
3. Показники господарсько-економічної діяльності ТОВ «...».
4. Ринковий скоринг ТОВ «...».
5. Показники зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «...».
6. Ефективність зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «...».
7. Показники целюлозно-паперової галузі.
8. SWOT-аналіз ТОВ «...».
9. Етапи формування стратегії розвитку ЗЕД на підприємстві.
10. Концепція запропонованого проєкту.
11. Заплановані витрати на реалізацію проєкту.
12. Ризики запропонованого проєкту.

7. Орієнтований перелік публікацій за напрямом роботи:

1. ....
2. ....

8. Дата видачі завдання: «   » _____ 2021 року.

ДОДАТОК 3
Зразок завдання на магістерську дисертацію

Календарний план

№ з/п	<i>Назва етапів виконання магістерської дисертації</i>	<i>Строки виконання етапів магістерської дисертації</i>	<i>Примітка</i>
1.	Збір необхідної інформації, вивчення та аналіз наукових джерел щодо досліджуваної тематики	01.12.2021 – 01.01.2022	
2.	Розгляд теоретичних основ досліджуваної тематики та надання на перевірку першого розділу	....	
3.	Надання характеристики господарської діяльності підприємства	...	
4.	Аналіз господарської діяльності підприємства та напрямів досліджуваної тематики	...	
5.	Підготовка та надання на перевірку другого розділу роботи	...	
6.	Розроблення практичних рекомендацій для покращення господарської діяльності підприємства за напрямом дослідження	...	
7.	Обґрунтування розроблених практичних рекомендацій та надання на перевірку третього розділу роботи	...	
8.	Оформлення магістерської дисертації на здобуття ступеня магістра	...	

Студент _____

Ім'я ПРІЗВИЩЕ

Науковий керівник _____

Ім'я ПРІЗВИЩЕ

ДОДАТОК К

Структура реферату до магістерської дисертації

РЕФЕРАТ

Магістерська дисертація на тему: «.....» містить 121 сторінку, 15 таблиць, 27 рисунків, 7 додатків. Перелік посилань нараховує 77 найменувань.

Актуальність теми дослідження з

Зв'язок роботи із науковими програмами, планами та темами.

Метою дослідження

завдань

Об'єктом дослідження

Предметом дослідження

База дослідження

Методи дослідження.

Наукова новизна одержаних результатів

Практичне значення одержаних результатів

Апробація результатів роботи.

Ключові слова. Зовнішньоекономічна діяльність, експорт, імпорт, стратегія, стратегічне планування, стратегія розвитку підприємства.

ABSTRACT

Master's dissertation on the topic «.....» includes 121 pages, 15 tables, 27 drawings, 7 attachments. The bibliography list consists of 77 items.

The research object and subject, the purpose of the work.

The relevance of the research topic.

Connection with scientific programs, plans and topics.

The purpose of this work.

Tasks.

Object.

Subject.

Research methods.

Scientific novelty of the obtained results.

The practical significance of the obtained results.

Approbation of work results.

Keywords. Foreign economic activity, export, import, strategy, strategic planning, enterprise development strategy.

ДОДАТОК Л

Зразки оформлення бібліографічних описів у списку використаних джерел

Таблиця Л.1 – Зразки оформлення бібліографічних описів у списку літератури відповідно до ДСТУ 8302:2015 (згідно [3; 13])

Характеристика джерела	Приклад оформлення
1	2
Книги: від одного до чотирьох авторів	<p>1. Кравченко М.О. Системно-структурна концепція економічної стійкості підприємств : монографія. Київ : ПП Вишемирський В. С., 2017. 460 с.</p> <p>2. Дунська А.Р. Інноваційний механізм розвитку промислових підприємств в умовах світового ринку : монографія. Київ : Кондор-Видавництво, 2014. 486 с.</p> <p>3. Дунська А.Р. Зовнішньоекономічна діяльність: теорія і практика. Навчальний посібник (гриф МОН). Київ: Кондор, 2013. 688 с.</p> <p>4. Бояринова К.О. Функціонування інноваційно-орієнтованих підприємств: методологія забезпечення розвитку : монографія. Київ, Херсон : вид-во ПП Вишемирський В. С., 2017. 436 с.</p> <p>5. Дергачова В.В., Голюк В.Я. Міжнародні кредитно-розрахункові і валютні операції: навч. посіб. для студ. спеціальності 073 «Менеджмент», спеціалізації «Менеджмент міжнародного бізнесу». Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2018. 136 с.</p> <p>6. Довгань Л.Є., Каракай Ю.В., Артеменко Л.П. Стратегічне управління: навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 440 с.</p> <p>7. Гавриш О.А., Дунська А.Р., Жигалкевич Ж.М., Кравченко М.О. Інноваційні засади розвитку промислових підприємств в умовах інтеграції у світовий економічний простір: монографія. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 252 с.</p>
Книги: більше чотирьох авторів	<p>1. Менеджмент стартап проектів: підручник для студентів технічних спеціальностей другого (магістерського) рівня вищої освіти / О.А. Гавриш та ін.; за заг. ред. О.А. Гавриша. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 337 с.</p> <p>2. Інноваційний менеджмент: теорія та практика : навч. посіб. / О.А. Гавриш та ін. Київ : НТУУ «КПІ», Вид-во «Політехніка», 2016. 392 с.</p> <p>3. Сталий розвиток: еколого-економічна оптимізація територіально-виробничих систем: Навчальний посібник / Н.В. Карасва та ін. / За заг. ред. І.В. Недіна. Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. 384 с.</p>
Без автора	<p>1. Менеджмент: Практикум: навч. посіб. для студ. спеціальності 051 «Економіка», освітньої програми «Економічна кібернетика», «Міжнародна економіка», «Економіка бізнес-підприємства», «Управління персоналом та економіка праці», «Бізнес-аналітика» / Т. В. Лазоренко, О. В. Гук; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 105 с. URL: https://ela.kpi.ua/handle/123456789/30078</p>
Частина книги	<p>1. Бояринова К.О. Методичні рекомендації щодо оцінювання доцільності реалізації інноваційних проектів підприємством / <i>Науково-методичне забезпечення діяльності промислових підприємств в умовах нестабільного середовища</i>: монографія/ В.В. Дергачова та ін.. К.: НТУУ «КПІ», 2011. С. 251-272 .</p> <p>2. Смоляр Л.Г., Бояринова К.О., Кам'янська О.В. Основи управління процесом розроблення і освоєння нових продуктів. <i>Управління інноваційною діяльністю: магістерський курс</i>: підручник / За ред. проф. Перерви П.Г., проф. Погорелова М.І., проф. Меховича С.А., проф. Ларки М.І. Харків: Віровець А.П. «Апостроф», 2011. С. 246-319</p>

Продовження таблиці Л.1

1	2
Багатотомні видання	1. Менеджмент-освіта для бакалаврів: навч. посіб. у 2 т. / В.В. Дергачова та ін. Т.1. К. : НТУУ «КПІ», 2013. 504 с. 2. Менеджмент-освіта для бакалаврів: практикум: у 2 т. / В.В. Дергачова та ін. Т. 2. К. : НТУУ «КПІ», 2014. 464 с.
Автореферати дисертацій	1. Кравченко М.О. Системно-структурний підхід до формування економічної стійкості машинобудівних підприємств: автореф. дис ..... докт. екон. наук : 08.00.04. Київ, 2018. 44 с. 2. Ченуша О.С. Забезпечення економічної безпеки нафтопереробних підприємств: автореф. дис..... канд. екон. наук: Київ, 2019. 24 с.
Дисертації	1. Салоїд С.В. Організаційно-економічний механізм управління економічною безпекою підприємств машинобудування: дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04. Київ, 2019. 305 с. URL: https://rada.kpi.ua/files/dissertation/dis_Saloid%20S.V.pdf
Законодавчі та нормативні документи	1. Про вищу освіту: Закон України № 1556-VII від 16.01.2020 - підстава - 392-IX / Верховна Рада України: вебсайт. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення 02.11.2019). 2. Про індустріальні парки: Закон України № 5018-17 від 20.12.2015. / Верховна Рада України. Законодавство України. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/5018-17 (дата звернення: 23.12.2019). 3. Про схвалення Концепції Загальнодержавної цільової економічної програми розвитку промисловості на період до 2020 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.07.2013 р. № 603-р / Верховна Рада України. Законодавство України. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/603-2013-p (дата звернення: 23.12.2019).
Стандарти	1. ДСТУ 8302:2015 Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання / Нац. стандарт України. Вид. офіц. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 17 с. 2. ДСТУ 8302:2015 Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання / Нац. стандарт України. Вид. офіц. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 17 с. URL: http://lib.pu.if.ua/files/dstu-8302-2015.pdf (дата звернення: 22.12.2019). 3. ДСТУ 3008:2015. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання / Нац. стандарт України. Вид. офіц. URL: https://metrology.com.ua/ntd/skachat-dstu-gost-gost-r/gost/dstu-3008-2015/ (дата звернення 02.11.2019).
Видання: матеріалів конференцій (тези, доповіді)	1. Бояринова К.О. Функціональна взаємодія підприємства машинобудування як ядра розвитку реального сектору економіки. <i>Економіка, менеджмент та аудит: сучасні проблеми та напрями розвитку</i> : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф.: у 2-х частинах. Ч.1, м. Львів, 29-30 травня 2015 р. Львів, 2015. С. 39-41. 2. Солнцев С.О., Жигалкевич Ж.М. Розвиток квазіінтеграційних структур на основі програмних показників. <i>Науково-технічний розвиток: економіка, технології, управління</i> : матеріали XVIII Міжнар. наук.-практ. конф, м. Київ, 26 березня 2019 р. Київ. С. 24-25.
Видання: довідкового видання	1. Словарь бизнес терминов и понятий. <i>Business prime</i> : вебсайт. URL: https://bprime.by/wiki/ekonomicheskiy-klimat-17133 (дата обращения: 02.06.2016). 2. Словник економічних термінів / Кобылецкий В. Р. <i>Finalon.com</i> : вебсайт. URL: https://www.finalon.com (дата звернення: 01.03.2018).

Продовження таблиці Л.1

1	2
Публікація у періодичному виданні (журналі, газеті)	<p>1. Коцко Т.А. Політика екологізації діяльності підприємств паливно-енергетичного комплексу: проблеми формування та реалізації. <i>Економічний вісник НТУУ «КПІ»</i>. 2019. № 16. С. 174-185.</p> <p>2. Артеменко Л.П., Пінчук К.П. Ефективна система економічної безпеки підприємства в умовах нестабільності. <i>Приазовський економічний вісник</i>. 2018. № 5 (10). С. 115-121. URL: http://pev.kpi.zp.ua/journals/2018/5_10_uk/21.pdf (дата звернення: 23.12.2019).</p> <p>3. Дергачова В. В., Федірко Г. А. Вплив корпоративної культури на конкурентоспроможність підприємства. <i>Актуальні проблеми економіки та управління</i>. 2018. №12. URL: http://ape.fmm.kpi.ua/article/view/130934/126659 (дата звернення: 23.12.2019).</p> <p>4. Нагорна І.І. Принципи самоорганізації економічних систем підприємств. <i>Електронне наукове видання «Ефективна економіка»: зб. наук. пр.</i> 2018. № 4. URL: http://www.economy.nayka.com.ua</p>
Веб-сайти	<p>1. Eurostat: web-site. URL: http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do (the date of application: 10.11.2018).</p> <p>2. Державна служба статистики України: веб-сайт. URL: http://www.ukrstat.gov.ua (дата звернення: 25.12.2017).</p> <p>3. Основні засоби України. Стат. бюлетень. <i>Державна служба статистики України</i> : веб-сайт. URL: http://www.ukrstat.gov.ua (дата звернення: 25.12.2017).</p> <p>4. Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел у дисертації з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015. <i>A PhD</i> : веб-сайт. URL : http://aphd.ua/pryklady-oformlennia-bibliografichnoho-opysu-vidpovidno-do-dstu-83022015/ (дата звернення: 23.12.2019).</p> <p>5. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України: веб-сайт. URL: http://smida.gov.ua (дата звернення: 23.12.2019).</p> <p>6. Річна інформація емітента цінних паперів ПАТ «ЗАВОД «БУДМАШ». <i>Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України</i> : веб-сайт. URL : http://smida.gov.ua (дата звернення: 23.12.2019).</p> <p>7. Річна інформація емітента цінних паперів Державної акціонерної холдингової компанії «Артем». <i>Державна акціонерна холдингова компанія «Артем»</i> : веб-сайт. URL : http://www.artem.ua (дата звернення: 23.12.2019).</p>